

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА
АКАДЕМІЯ»

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

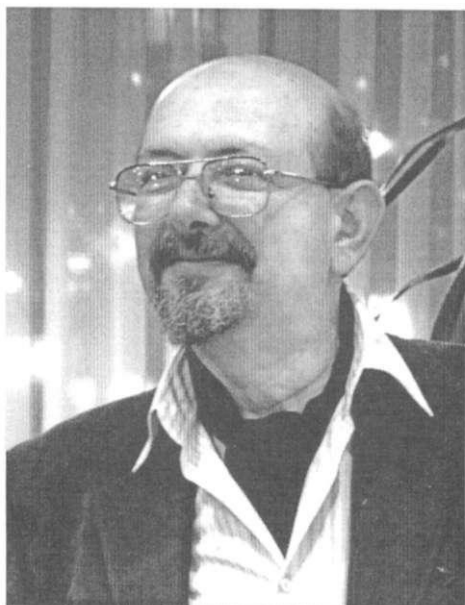

ВЧЕНІ НАУКМА

Володимир Ілліч Паніотто

Біобібліографічний
показчик

Київ
2007

Handwritten signature inside a triangle.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА
АКАДЕМІЯ»

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

Серія «ВЧЕНІ НаУКМА»

Випуск 17

Володимир
Ілліч
Паніотто

Біобібліографічний
показчик

Київ

Видавничий дім
«Києво-Могилянська академія»
2007

УДК 012:316

ББК 91.9:60.5

П162

Даний біобібліографічний покажчик продовжує серію «Вчені НаУКМА», започатковану в 1999 році. У покажчику представлено праці та публікації про відомого вченого, дослідника, викладача, доктора філософських наук, професора кафедри соціології Національного університету «Києво-Могилянська академія» Володимира Ілліча Паніотто.

Видання розраховане на науковців, аспірантів, викладачів, спеціалістів у галузі соціології.

This quellennachweis continues series «Scientists of the NaUKMA», which was founded in 1999. Labours and publications in a pointer are presented about the known scientist, researcher, teacher, doctor of philosophical sciences, and professor of sociology department of the National university «Kyiv-Mohyla Academy» Volodymyr Illich Paniotto.

Edition is counted on research workers, graduate students, specialists in industry of sociology.

Редакційна колегія серії:

В. П. Моренець (голова)

В. Є. Панченко, Л. І. Кострова, Т. О. Ярошенко,

Л. Є. Мечова (секретар)

Укладач

О. М. Кордюкова

© Кордюкова О. М., упорядник, 2007

© Видавничий дім «Києво-

Могилянська академія», 2007

ВІД УКЛАДАЧА

*Б*іобібліографічний показчик виданий до 60-річчя від дня народження доктора філософських наук, професора Національного університету «Києво-Могилянська академія», генерального директора Київського міжнародного інституту соціології Володимира Ілліча Паніотто.

Володимир Ілліч – «живий класик» соціології, відомий в Україні та поза її межами науковець. Сфера наукових інтересів ученого охоплює значний діапазон проблем щодо методів соціологічних досліджень: валідність і надійність даних, соціологічні вибірки, математичне моделювання соціальних процесів, аналіз соціометричних даних, проведення екзит-полів, а також досліджень бідності, динаміки міжетнічних стосунків в Україні, престиж професій тощо. Професор В. Паніотто також визнаний на міжнародному рівні експерт з питань дослідницької методології, дизайну вибірки й моделювання.

Матеріали показчика систематизовано за такими розділами: перший – «Про В. І. Паніотто», в якому зібрано й опрацьовано друковані матеріали, що розповідають про життєвий та науковий шлях ученого-соціолога, професора, викладача. Матеріали розділу розташовано за хронологією та анотовано. У другому розділі «Хронологічний показчик друкованих праць В. І. Паніотто» матеріали подано за хронологією публікацій, а в межах року розміщено за алфавітом назв у такій послідовності: книжки, статті з наукових збірників, періодичних видань тощо. Праці, в яких Володимир Ілліч був укладачем, упорядником, рецензентом, редактором, розміщено в кінці абетки за хронологією і позначено відповідно: «Комент.:» «Уклад.:», «Упоряд.:», «Рец.:», «Рец.: ...на кн.», «Редкол.:». Якщо відсутня самостійна назва рецензії, у квадратних дужках зазначено відповідно [Рецензія]. Праці іноземними мовами вміщено за роками в кінці алфавіту. Праці, не переглянуті *de visu*, позначені астериском (*). Укладачі зробили спробу в розділі «Е-ресурси Інтернет» відібрати окремі

актуальні праці та матеріали про Володимира Ілліча, без яких розповідь про науковця була б неповною.

До довідкового апарату видання входять вступні статті про вченого: «Інтерв'ю Володимира Паніотто Роману Ленчовсько-му», в якому Володимир Ілліч докладно розповідає про свій життєвий шлях, починаючи з молодих років до його становлення як ученого-соціолога, стаття колег із кафедри соціології Національного університету «Києво-Могилянська академія» – Світлани Оксамитної, Володимира Оссовського і Валерія Хмелька «Володимирові Паніотто – 60!» та Михайла Косолапова, керівника Центру методології соціологічних досліджень Інституту соціології РАН «Володя, дорогий...», «Володимир Ілліч Паніотто. Основні дати життя та діяльності», «Від укладача» та іменний показчик.

До іменного показчика увійшли прізвища авторів, співавторів, укладачів, редакторів, рецензентів публікацій, які вміщено в основних розділах біобібліографічного показчика.

Неопубліковані праці з особистого архіву В. І. Паніотто вміщено у «Додатку № 1». Про активну науково-педагогічну діяльність свідчать матеріали «Кандидатські та докторські дисертації, виконані під керівництвом В. І. Паніотто» (Додаток № 2).

Бібліографічний опис та скорочення слів здійснено відповідно до державних стандартів України. Хронологічні межі показчика з 1971 до 2007 рр. Вибір матеріалів закінчено в жовтні 2007 року.

Щира подяка професору Володимиру Іллічу Паніотто та Тетяні Пяковській за надання біобібліографічних відомостей і публікацій до показчика та активну участь у його підготовці.

Сподіваємось, що видання стане у пригоді спеціалістам, науковцям, а також усім, хто цікавиться соціологічними дослідженнями.

ІНТЕРВ'Ю ВОЛОДИМИРА ПАНІОТТО РОМАНУ ЛЕНЧОВСЬКОМУ¹

(Інтерв'ю проведено у січні 2007 у зв'язку з 60-річчям В. Паніотто на замовлення журналу «Соціологія: теорія, методи, маркетинг»)²

– **Володю, як ти став соціологом? Адже ти за освітою математик? Наскільки я знаю, ти закінчив мех-мат Київського університету ім. Шевченка.**

– У школі мене цікавила психологія, вчитися на психолога можна було на філософському факультеті, але для цього потрібно було мати два роки стажу. Це означало, що треба було спочатку відслужити в армії, і, мабуть, моя любов до психології була слабша, ніж страх батьків перед армією.

– **А вирішували батьки?**

– Я зараз не дуже добре пам'ятаю, як це все відбувалося. Я пам'ятаю, що батьки весь час були категорично проти соціології, якась сумнівна філософія порівняно з популярною математикою, але після закінчення мех-мату я їх не послухався.

– **А як було в школі?**

– Математика мені теж подобалася, вона мені легко давалася, у мене була чудова вчителька математики (як, утім, і російської літератури). Ми з другом сиділи на першій парті, і коли на контрольній з математики було 4 варіанти ми встигали спочатку розв'язати варіанти для наших відмінників, які сиділи за нами, а потім уже для себе. І в мене були грамоти на якихось математичних олімпіадах, які були корисні під час вступу на мех-мат.

– **А з мех-мату в армію не забирали?**

– На мех-маті була військова кафедра, мене навчили наводити винищувачі на мету, використовуючи аналогову ЕОМ.

¹ Роман Ленчовський – соціолог, старший науковий співробітник Київського міжнародного ін-ту соціології.

² На час виходу покажчика – не надруковане.

– **Тебе цікавила психологія, ти став математиком, а коли з'явилася в твоєму житті соціологія?**

– Соціологія з'явилася, здається, на 3-му курсі, наш викладач філософії О. Яценко, бажаючи урізноманітнити читаний ним курс, зібрав групу ентузіастів і запропонував вивчити книгу, що недавно вийшла, «Математичні методи в сучасній буржуазній соціології». До цієї групи входило декілька чоловік, Юра Белов зі старшого курсу був керівником цієї групи (наскільки я знаю, він зараз професор факультету кібернетики Університету Шевченка, зав. кафедри теоретичної кібернетики). Через декілька місяців група розпалася, а мене це продовжувало цікавити, я став шукати соціологів. В університеті була лабораторія соціологічних досліджень, я туди прийшов з пропозицією своїх послуг, але мені сказали, що це нікому не цікаво. У тому ж 1968-му був створений відділ соціології в Інституті філософії АН УРСР.

– **Відділ Чорноволенка?**

– Взагалі кажучи, так, але формально, у 1968-му його, здається, очолював Мирослав Попович, а вже у 1969-му його очолив Вілен Пилипович Чорноволенко. Але я якийсь час думав, що у відділі заправляє Михайло Лойберг, який керував діяльністю так званої госпдоговірної групи. Він дуже енергійно вітав мою появу і сказав, що вони мало що розуміють у застосуванні математики до соціології, але це потрібно для їхніх досліджень. Але потім я в основному працював з В. Ф. Чорноволенком, якому фактично зобов'язаний своїм вибором професії. І я йому дуже вдячний, оскільки соціологія – це дуже цікаво.

– **Зараз не всі знають, що таке госпдоговірна група.**

– Це щось на зразок бізнес-структури, дозволеної в Радянському Союзі в обмежених масштабах, група отримувала замовлення від підприємств на проведення соціологічних досліджень і заробляла гроші для Інституту філософії.

– **Виходить, що ти з'явився в Інституті філософії практично з виникненням першого в Українській РСР соціологічного відділу в Академії наук. Можна сказати, був свідком і учасником відродження соціології.**

– Я б навіть сказав, що зародження, а не відродження, оскільки ніякої спадкоємності з соціологічними дослідженнями, які проводилися до 20-х років, не було, все, що було відомо на той час, прийшло із Заходу. За одним із наукознавчих критеріїв, початок науки датується першим науково-дослідним підрозділом – якщо з цим погодитися, то, мабуть, я можу вважати себе учасником створення соціології в цій

країні. Хоча, звичайно, все це дивно, та й шістдесят років настали абсолютно несподівано. Мій тесть, якому зараз 95 років, років двадцять тому прийшов додому, подзвонив нам і розповів, що він їхав у тролейбусі і допоміг якійсь старенькій бабусі піднятися. Вона йому подякувала, уважно подивилася і каже: «Ви мене не пам'ятаєте? Я була Вашою піонеркою». Він, виявляється, був у її школі піонерським ватажком. Коли мені зараз дуже солідні люди говорять, що були моїми студентами, я почуваю себе так само, як і він.

– **Чим ти став займатися у відділі?**

– Мене з радістю зустріли і попросили допомогти з вибіркою й обробкою даних соціологічних досліджень. Курс «теорії ймовірності», що його прослуховують в університеті, мені не дуже допоміг, статистики в ньому майже не було або я це погано пам'ятав, проте мав необґрунтовану зухвалість, вважаючи, що все можу вивести сам. Я робив необхідні розрахунки, але дуже неефективно, вибірка для перших досліджень була завищеною, і лише через декілька місяців я зумів знайти потрібні книжки й опанувати потрібну статистику. У 1969 р. В. Чорноволенко прислав мені запрошення проходити переддипломну практику у відділі й, окрім цього, мене взяли на роботу на півставки. У цьому ж році в Новосибірську проходила міжнародна школа-семинар «Математика і соціологія», і ми з В. Чорноволенком полетіли до Новосибірська. Між іншим, півставочників не можна було посилати у відрядження, тому я їхав з відрядженням Володимира Матусевича (зараз він є старшим науковим співробітником Інституту соціології НАН України, заступником головного редактора журналу «Соціологія»), а його просили два тижні не з'являтися в Інституті.

– **Невже семінар тривав два тижні?**

– Зараз мені це теж дивно. Світовий конгрес із соціології – один із найбільш значних заходів соціологів – триває тиждень (у 2006 році в ньому брало участь більше 3000 людей, 122 секції). Або Всесвітній конгрес Міжнародного інституту соціології в Пекіні, я був там у 2003 році з Валерієм Хмельком і Мелвіном Коном.

Масштаби конгресу справляють враження: 124 секції, розкидані по всьому місту, маса людей – 5 днів. А тут одна дуже вузька тема – математика в соціології, – і найвідоміші вчені Радянського Союзу живуть два тижні в Академмістечку в Новосибірську і обговорюють цю тему. Там були академік Амосов, Заславська, Аганбегян, Шляпентох... Кого там тільки не було.

– **Захоплення відомого тоді кардіохірурга Миколи Миколайовича Амосова соціологією – маловідома сторінка.**

– Загалом про Амосова і його заняття соціологією можна говорити дуже довго, я читаю курс із моделювання соціальних процесів і студенти вивчають комп'ютерні моделі суспільства, створені під його керівництвом (окрім клініки грудної хірургії, Амосов очолював відділ в Інституті кібернетики, що розробляв два напрями – робототехніку і моделі соціальних процесів).

– **Взагалі тоді багато очікувань пов'язували з соціологією, ставлення до молодой науки було романтичним.**

– Абсолютно з тобою згоден. Соціолог у кінці 60-х – на початку 70-х – це супермен: у тих декількох фільмах і спектаклях, у яких брав участь соціолог, він різав правду-матку керівництву і бив морду негативному герою. Я пам'ятаю, в один із перших моїх візитів Лойберг учив Миколу Сакаду, тоді ще аспіранта:

– Послухай, Колю, соціолог не може сказати «кальсони», фі, соціолог скаже «нижня білизна». Причому «білизна» була десь навіть з французьким прононсом. Дрібниця, а я почав глибоко поважати соціологів. І коли «сам аспірант» Сакада запросив мене в гості (не знаю, чи пам'ятає цей візит Микола Онисимович), я відчував гордість і щиро-сердечний трепет.

– **Що для тебе становить найбільшу цінність в історії соціології в нас на той час?**

– Для речі, шкода, що у нас для історії соціології до останнього часу не було нічого схожого на те, що робив у Росії аж до своєї ранньої смерті Геннадій Батигін і зараз продовжує робити колишній російський, а зараз уже американський соціолог Борис Докторов. Ми давно про це говорили, але так поки що нічого і не зробили. Свого часу Наташа Паніна¹ запропонувала дуже цікаву ідею – проводити зустрічі соціологів різних поколінь і влаштовувати щось середнє між клубом «Біла папуга» і фокус-групою. Але це теж поки що не вдалося реалізувати. Мені б хотілося передати те відчуття соціологічного братерства, яке існувало в той час, я знав усіх соціологів, що займаються математичними методами в соціології, і в мене в шафі були всі книжки з соціології, видані в СРСР за десять років. Тепер мої друзі-колеги розкидані по різних країнах, але з багатьма з них я підтримую більш-менш постійні контакти.

¹ Наталя Паніна (1949–2006) – відомий український соціолог (див.: Паніотто В. По кому подзвін // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2006. – № 3. – С. 9–12).

– **А чим ти поясниш зараз це братерство?**

– Найімовірніше, зовнішнім тиском і початковою близькістю цінностей. Соціологічної освіти не було, в соціологію прийшли філософи, економісти, математики, фізики, історики, в більшості своїй вони розглядали соціологію як засіб вивчити цю систему і щось у ній змінити, як деяку альтернативу марксизму-ленінізму. Партійне керівництво теж підозрювало в цьому соціологів, тому йшла постійна боротьба, особливих дивідендів від занять соціологією не було, а був ризик неприємностей, переслідувань, втрати роботи (як це було з багатьма піонерами соціології, наприклад, з Юрієм Левадою). Коли після десятирічної перерви, пов'язаної з розривом зв'язків після розвалу Радянського Союзу, я приїхав до Москви і зустрівся з своїми давніми друзями, то виявилось, що вони вже не є такою єдиною групою, як раніше (тоді, правда, теж були ті, хто був ближчий до «офіціозу», і «дійсні» соціологи їх недолюбливали, але всі інші були досить близькі між собою, особливо соціологічні математики). Зовнішній тиск зник, виник ринок, боротьба економічна і політична, вже не було чорно-білої картини «ми – вони». Я пояснював їм, що мені сумно розбиратися в їхніх відносинах, у мене ностальгія за минулим соціологічним братерством. На щастя, мої найбільш близькі друзі «тих» часів – Михайло Косолапов ¹, Олена Петренко ², Борис Докторов ³, Леонід Кесельман ⁴ продовжують дружити між собою, хоча Боря Докторов живе в США, а Льоня Кесельман – у Німеччині. Багато років я не був у Санкт-Петербурзі, проте, коли потрапив туди кілька років тому, був просто щасливий зустрітися з Андрієм Алексєєвим ⁵, Олегом Божковим ⁶, Валерієм Голофастом... На жаль, Валерія Голофаста ⁷ вже немає, так само як немає вже Галі Старовойтової ⁸, Саші Криштанівського ⁹, Володі Герчикова ¹⁰...

¹ Михайло Косолапов – директор компанії «Демоскоп», Москва.

² Олена Петренко – виконавчий директор ФОМ (Фонд общественного мнения), Москва.

³ Борис Докторов – доктор філософських наук, американський соціолог.

⁴ Леонід Кесельман – санкт-петербурзький соціолог.

⁵ Андрій Алексєєв – санкт-петербурзький соціолог.

⁶ Олег Божков – санкт-петербурзький соціолог.

⁷ Валерій Голофаст – санкт-петербурзький соціолог.

⁸ Галина Старовойтова – соціолог, депутат Держдуми Росії, вбита найманцями в 1998 році.

⁹ Олександр Криштанівський – був деканом ф-ту соціології Вищої школи економіки.

¹⁰ Володимир Герчиков – професор Вищої школи економіки.

*В. Паніотто серед соціологів – депутатів Верховної Ради СРСР:
Л. Арутюнян, Г. Старовойтової (1988 р.)*

– **А в 70-ті всі ми були ще молодими...**

– Я написав дипломну роботу про використання теорії графів для аналізу структури малих груп і ходив з цим дипломом по викладачам, умовляючи їх погодитися на наукове керівництво дипломом.

Це виявилося не дуже простим завданням, але врешті-решт вважати керівником погодився зав. кафедрою алгебри і математичної логіки Лев Аркадійович Калужнін, дуже цікава людина і вчений, який багато років прожив за кордоном і писав свої роботи англійською, французькою і німецькою мовами. Він подивився мою роботу, порекомендував опублікувати і поставив четвірку. «Чому ж четвірка, – дивувався я, – це єдиний диплом, який Ви рекомендували публікувати?». «Ну то й що, – резонно заперечив Лев Аркадійович, – ті переборні завдання, які Ви вирішуєте, нині становлять інтерес, але зі збільшенням швидкості ЕОМ швидко стануть нецікавими».

З моїм улаштуванням на роботу було багато різних смішних історій. Наприклад, мене розподілили на завод радіоприладів, я хотів дізнатися про його адресу – міськдовідка адресу не дає. Я прийшов до ректорату дізнаватися про адресу – мені пояснили, що завод таємний і його

адреси в ректораті немає. Як же потрапити на роботу? А сідайте у тролейбус (і назвали номер), а там запитайте, всі знають...

– **Наскільки я знаю, на завод радіоприладів ти так і не потрапив.**

– Були деякі проблеми із заводом, але, зрештою, після закінчення університету (1970) мене взяли інженером у відділ соціології Інституту філософії АН УРСР, де я і пропрацював 21 рік до 1991 року. Точніше, я працював в одному і тому самому колективі, але від Інституту філософії відокремився Інститут соціології, і я перейшов, таким чином, до Інституту соціології. Перші роки у відділі В. Чорноволенко возився зі мною, як зі сліпим щеням, я ніяк не міг засвоїти правила ідеологічної гри, система навчання цим правилам на мех-маті була набагато менш ефективною, ніж на філософському факультеті, звідки прийшли більшість моїх колег по Інституту філософії. До того ж на мех-маті формувалося досить елітарне уявлення про математиків, гімн мех-мату із рядками «мы соль земли» або «мы полубоги, это постулат, пускай в честь нас бряцают громче лиры, литавры медные пускай звенят» містив не так уже багато самоіронії. Мені потрібно було багато чому навчитися в Інституті філософії. Через рік після приходу я подав на Вчену раду книжку про методи вивчення міжособових відносин, але директор Інституту В. Шинкарук пояснив, що так не роблять, ніхто не розуміє, що я там таке пишу, тому потрібно спочатку захистити дисертацію, це буде якась апробація мого тексту, а потім уже видавати книжку. Тому я переробив книжку на дисертацію, здав кандмінімуми (я б, напевно, не здав, якби Чорноволенко не порадив мені дуже цікаві книжки – дореволюційного київського професора-ідеаліста Георгія Челпанова і Бертрана Рассела) і в 1973 р. захистив кандидатську дисертацію.

– **З філософії?**

– У Москві до цього часу вже була введена спеціалізація «прикладна соціологія», але в Києві – ні. Проте В. Чорноволенко поїхав у ВАК і домогся разового захисту по цій спеціальності за два роки до введення її в Раді з захисту Інституту філософії АН УРСР. Отже, я перший в Україні отримав учений ступінь кандидата філософських наук за фахом «прикладна соціологія».

Коли я зараз думаю про це, то дивуюсь, як багато Вілен Пилипович зробив для мене, і відчуваю глибоку подяку і сором. По-перше, я сприймав усе як само собою зрозуміле, по-друге, навіть маючи такий приклад, я не готовий для жодного зі своїх аспірантів боротися з бюрократичною системою і витратити стільки часу на їх захист.

– **Чи можеш ти сказати, що В. Чорноволенко був твоїм Учителем – з великої букви? Кого ще ти міг би назвати?**

– В. Чорноволенко був скоріше моїм наставником, ніж учителем, оскільки він не був фахівцем у математичних методах у соціології. Взагалі, через відсутність соціологічної освіти всі, хто прийшов у ці роки в соціологію, були самоучками (а деякі і самозванцями). Велику частину професійних знань у той час довелося отримувати з книжок. Багато давало спілкування з колегами. В. Чорноволенку вдалося зібрати дуже цікавих людей, я працював з Володимиром Воловичем, Володимиром Осовським, Наталією Костенко, Володимиром Матусевичем, Миколою Чуриловим, Юрієм Яковенком, пізніше з Сергієм Макєєвим, Євгеном Головахою. Ми з радістю зустрічаємося, коли є така нагода. Юрій Яковенко був моїм першим і найбільш вдалим аспірантом, різниця у віці між нами не дуже велика і стосунки були (і залишаються зараз) дружніми стосунками колег, а не аспіранта і наукового керівника.

Пізніше, після 1985-го, тобто після перебудови, почалися контакти з Американською соціологічною асоціацією, я і мій друг Валерій Хмелько познайомилися з Майклом Сваффордом, Мелвіном Коном, почалася спільна робота, проекти, стажування на Заході. Мабуть, я міг би назвати своїми вчителями Мелвіна Кона і Майкла Сваффорда, але обидва поводитися настільки делікатно, що все це виглядало як рівноправна співпраця.

– **Ти згадав стажування на Заході. Що це були за стажування?**

– Я був місяць у Колумбійському університеті у Рона Берта – одного з провідних експертів з мережевого аналізу, місяць – у Мюнхенському університеті і як «гостьовий» професор, точніше, «гостьовий» дослідник декілька семестрів в Університеті Джона Гопкінса, а також часто приїжджав туди ненадовго під час роботи над спільним проектом. У Балтиморі, де знаходиться Університет Джона Гопкінса, всі учасники проекту жили в одному і тому ж будинку (Бродв'ю-апартаменти, готель з кухнею), я звик до цього будинку, до міста. Не знаю, чи потраплю туди ще коли-небудь, але коли Мелвін Кон розповів, що закрили мій улюблений китайський ресторан поряд із готелем, мені було прикро. Дуже корисною була співпраця також з іншими вченими – відомим статистиком Л. Кішем, співробітниками дослідницького відділу «Радіо Свобода» Майклом Хейні, Славком Мартинюком (беруся довести, що їхніми зусиллями створені стандарти проведення face-to-face інтерв'ю і фокус-груп в Україні взагалі, а не тільки в КМІСі).

Відомий американський соціолог, экс-президент Американської соціологічної асоціації М. Кон і В. Паніотто (2004 р.)

Ми з Валерієм Хмельком одну стіну в кабінеті дирекції КМІС спеціально виділили для фотопортретів наших колег, які так чи інакше сприяли нашому становленню як соціологів і становленню КМІС як дослідницької організації.

– **Чи означає це, що соціологія в Радянському Союзі була зовсім убогою і повністю залежала від рівня контактів із Заходом?**

– У чомусь – так, у чомусь – ні. До соціології прийшло багато тямущих мотивованих людей, їх усіляко обмежували в проведенні емпіричних досліджень з тієї чи іншої змістовної тематики, велика частина тем – заводська соціологія. Наприклад, анкети для опитування в Києві потрібно було затверджувати в міськкомі партії, а, скажімо, питання про зарплатню взагалі вважалося провокаційним, через нього можна було нажити неприємностей, навіть не проводячи досліджень. А вже такого роду опитування наприкінці 70-х, як «Чи очікуєте Ви на зміни?» московського історика М. Гефтера і ленінградського соціолога А. Алексєєва мали наслідком, як відомо, переслідування з боку КДБ та

партійного й «соціологічного начальства» (про цей «детективний» зворотний бік історії радянської соціології ми зокрема маємо можливість прочитати в чотиритомній «Драматической социологии и социологической ауторефлексии» (СПб., 2003–2005) нашого пітерського друга).

Методичними роботами, які далі від ідеології, можна було займатися відносно спокійніше (хоча теж були історії, наприклад, розгром книжки Гаврильця з математичних методів у соціології). Тому ці роботи були на досить високому рівні і багато в чому цікавіші, ніж те, що робилося на Заході. Наприклад, із того, що мені більш знайоме – система характеристик опису якості інформації (4 розмірності), в розробці якої брали участь В. Волович, Г. Саганенко, Б. Докторов і я, була, на мій погляд повнішою і більш послідовною, ніж 2 розмірності, прийняті в усьому світі, – надійність і валідність. Робота В. Хмелька¹, написана до Тоффлера, більш обґрунтована і містить прогноз не тільки 3-ї хвили, як у Тоффлера, але й наступної, 4-ї. Роботи з моделювання соціальних процесів в Інституті кібернетики (М. Амосов, Д. Галенко) на той час були одними з передових у світі. Але без включеності в світову науку, без постійної комунікації, без вживання тих самих понять ніхто тебе не визнає, ми, як зараз говорять, «були не в тусовці». Коли в 1990 році я приїхав на стажування до Колумбійського університету, то написав статтю з посиланням на мої старі роботи, з яких було видно, що частина того, в чому Рон Берт вважався першовідкривачем, я опублікував набагато раніше. Рон порадив мені опублікувати цю статтю вдома, тоді ще в Радянському Союзі, а не в США. Дійсно, роботи Рона Берта вже давно використовувалися іншими вченими, аспірантами, студентами, під них було написане програмне забезпечення (пакет «Structure»), і кому цікаво, що було 15 років тому в країні за залізною завісою. Якщо не помиляюся, в 1991-му ми з Л. Фінкелем і А. Горбачиком поїхали на конференцію до Тренто (Італія) і розповіли про деякі підходи до мережевого аналізу, це було сприйнято дуже добре. На наступній конференції з мережевого аналізу в Парижі дещо модифікована доповідь викликала позитивну оцінку, але не дуже зацікавила. А третя доповідь у Берліні, хоча ми вже просунулися вперед, була фактично провалом – ми не врахували опубліковані за цей час роботи, не послалися на них, незрозуміло було, чи є у нас новизна або це повторення цих робіт. Наука дуже динамічна, і без постійної комунікації і взаємодії до неї не увійти рівноправним партнером.

– **До речі, ще не було Інтернету...**

– Не тільки Інтернету, але й персональних комп'ютерів! У 1989 році у відділі соціології був єдиний персональний комп'ютер і до нього,

¹ В. Є. Хмелько – доктор філософських наук, професор НаУКМА, заслужений працівник освіти, президент КМІС.

наскільки я пам'ятаю, 4 п'ятидюймових дискети. Я написав статтю до збірника, що видається в НДР, і раптом мене просять надіслати текст на дискеті.

З одного боку, це ризик втратити чверть (!) ресурсів пам'яті, з іншого боку, одна з перших можливостей публікуватися за кордоном. Після довгого обговорення було ухвалено рішення відіслати, але попросити повернути (!) дискету. Я написав про це, але навіть у НДР дискети розглядалися як витратний матеріал, тому мене завірили, що обов'язково пришлють текст для вичитування після редагування. Я написав, що мовиться про дискету, а не про текст (і це все звичайною поштою!), але мене знову не зрозуміли. Довелося змиритися з втратою дискети...

До речі, свій перший персональний комп'ютер я привіз у 1990 році з того ж стажування в Колумбійському університеті та в Університеті Джона Гопкінса (місяць я жив у Нью-Йорку, а місяць – у Мелвіна Кона у Вашингтоні та Балтиморі). Я отримував 30 доларів добових, 5 із них повинен був потім повернути в Академію наук (таке неписане правило). І я примудрився прожити у Нью-Йорку місяць, витрачаючи в день один долар, заощадивши близько 700 доларів на комп'ютер. Цього було замало, проте Рон, якому набридли мої пошуки дешевого комп'ютера, після чергових моїх консультацій з ним озирнувся навколо (а його кабінет був весь уставлений комп'ютерами) і ткнув пальцем в один з них: «Заберіть його, я ним вже не користуюся, і більше не звертайтеся до мене з цим питанням». Комп'ютер був дійсно старим, але працював, продавши його і користуючись весь наступний місяць гостинністю Мелвіна Кона, мені таки вдалося купити нормальний комп'ютер (мало не перший із випущених laptops), без якого можливість створити Київський міжнародний інститут соціології в часі значно відсунулася б.

– **А як тобі вдалося прожити на долар в день, здається, це і в Києві було неможливо?**

– І не питай! Це, напевно, єдиний місяць у житті, коли я посправжньому зрозумів, що таке бідність. Слухаючи недавно книгу Кнута Гамсуна «Голод» (як ти знаєш, я в останні п'ять років більше слухаю аудіокнижки, ніж читаю книжки, щоб не втрачати час – у машині, дорогою до гаража, у магазині...), я якраз згадував Нью-Йорк і свої піші прогулянки від 118-ї вулиці, де був мій гуртожиток, до 14-ї вулиці і назад (туди 104 вулиці, назад 104 вулиці), на проїзд грошей не було. Якось мені настільки захотілося пити, що довелося купити воду, я купив найменшу пляшку, вважаючи, що вона дешевша. І коли виявилось, що вона коштує долар 25 центів – це було таким ударом по бюджету, що я досі це пам'ятаю.

– **Отже, в 1973-му ти захистив дисертацію, потім у 1975-му видав свою першу книжку, я в цей час працював у видавництві «Наукова думка» та її редагував. Здається, ми так з тобою і познайомилися.**

– Так, досі пам'ятаю своє здивування, що людина з філософською освітою розібралася в книзі і дала ділові поради. Ще до цього, в перші ж роки роботи я познайомився з Леонідом Фінкелем, він працював програмістом в Інституті геохімії і фізики мінералів, госпдоговірна група звернулася в цей інститут з проханням обробити інформацію, а я замовив Фінкелю першу в Україні програму для аналізу соціологічної інформації. На нічний час замовлялася обробка наших даних в Обчислювальному центрі Держкомстату, великий машинний зал, і швидкість і пам'ять цієї машини, напевно, значно менша, ніж мого мобільного телефону з 4 гігабайтами пам'яті. Держкомстат включав у сервіс проїзд на таксі, ми брали пиво і їхали на ніч обробляти інформацію. Слід згадати також знайомство з Валерієм Хмельком¹, яке мало великий вплив на моє життя. Цікаво, що Валерій Хмелько був знайомий і з тобою (ви разом училися на вечірньому відділенні філософського факультету), і з Фінкелем (вони разом працювали в Експериментальній студії театральної імпровізації).

– **У Києві в будь-яких двох людей з вищою освітою майже завжди є спільні знайомі...**

– Я думаю, що до 1985–1991 рр. ніяких різких подій не відбувалося, я брав участь у наукових темах, писав книжки, «за вікном точилася звичайна класова боротьба», як було сказано в одній з пародій. Я захистив докторську, створив сектор моделювання соціальних процесів і став керівником відділу методів, до якого входив цей сектор. У якомусь сенсі життя було більш спокійним і розміреним, ніж зараз, зарплати вистачало на загальний майже для всіх стандарт, включаючи щорічні поїздки з дітьми до Криму. В Інституті спочатку був один явочний день, потім – два, одне дослідження проводилося 3 і більше років (але дуже ретельно), я написав 9 книжок.

Але – ідеологічний контроль, засилля, компартійне священництво, лицемірство, суцільна брехня, закритість, неможливість поїхати за кордон, глушіння західних радіостанцій, постійний дефіцит, врешті-решт, відсутність перспектив у суспільства... Шлях, пропонувався дисидентами, був для нас не конкретний, і було незрозуміло, як можна було цього досягти. Загалом, ми – Валерій Хмелько, Леонід Фінкель та ми з тобою – об'єдналися, як пам'ятаєш, у напівконспіративну групу з таким завданням – спробувати побудувати модель нашого суспільс-

¹ *Паніотто В.* Валерію Євгеновичу Хмельку – 65 // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 3. – С. 213–217.

тва, провести з нею математичні експерименти, знайти ті уразливі точки, в яких порівняльна невелика дія на систему приводить – згідно з теорією катастроф – до невідповідно великих змін цієї системи. Довго обговорювалися цілі (не можна зробити модель усього суспільства, потрібно виділити, що саме моделювати), ми зійшлися на тому, що нас цікавить модель суспільства, вихідними параметрами якої будуть гуманістичні цінності, ступінь поширеності в суспільстві людяності, тобто – взаємодопомоги, доброти, чуйності між людьми.

Р. Ленчовський, В. Паніотто, В. Хмелько, Л. Фінкель (1982 р.)

Ми розробили деякі підсистеми цієї моделі, методики вимірювання, частину цієї роботи можна було робити офіційно, в рамках наукових тем. Ми прагнули зібратися разом – в одній організації, щоб займатися цією моделлю. Були різні спроби, але нам це вдалося тільки після того, як радянське суспільство розвалилося і без нашої моделі.

– Був навіть такий проект – створення міжвідомчого центру з прогнозування соціальних процесів для їх оптимального регулювання...

– Так, прогнозування соціальних процесів передбачалося здійснювати двома шляхами – на основі їх математичного моделювання і на основі експертних оцінок, що збираються спеціальними методами соціологічних опитувань, і оброблених методами статистичного

аналізу малих вибірок, розроблених академіком Глушковым і його співробітниками.

Ви з Валерієм Хмельком тоді працювали в Інституті історії партії при ЦК Компартії України. Ідея, наскільки я пам'ятаю, належала Валерію, а зам. директора цього Інституту В. Мазур її підтримував. Якщо не помиляюся, центр мав бути при Академії наук і при Інституті ЦК Компартії України, моделі мали бути секретними, тільки для вищого керівництва. Передбачалося, що В. Мазур буде директором, М. Амосов – кимось на зразок наукового керівника, а я – не пам'ятаю ким, але М. Амосов говорив, що мені дістануться адміністративні функції, оскільки у нього немає часу цим займатися. На жаль, із цього нічого не вийшло, це загальмувалося на вищому рівні. До речі, В. Мазур мене вразив тим, що якось сказав: «Володю, ось Ви хочете моделювати суспільство, не моделюючи партію, а це неможливо – партія пронизала всі сфери суспільства як ракова пухлина. Моделювати ж партію можна тільки у нас, вступайте в партію, і ми Вас візьмемо до себе в інститут». Я був у шоці.

– **Що вважаєш своїм найбільшим внеском в науку?**

– Логічне питання, але трохи сумне. Особливо якщо співвіднести свої плани з тим, що дійсно зроблено. Головна проблема була в тому, що з незалежних від мене причин мені доводилося щоразу досить радикально змінювати напрям досліджень. Перший напрям досліджень – структура міжособових відносин. Робота, яка була виконана, багато в чому виходила за межі вивчення міжособових відносин, вона швидше передбачала напрям, що виник пізніше – мережевий аналіз. Хоча мені здається цікавим і підхід до вимірювання інтенсивності симпатій, я запропонував метричну шкалу, в якій була навіть одиниця вимірювання симпатії.

– **Цікаво, яку ж назву ти дав їй?**

– Жуан, на честь Дон Жуана. На жаль, цей підхід виявився незабезпеченим досі, а займатися нині популяризацією наукових розробок тридцятирічної давності немає часу (для цього потрібно публікувати статті в американських журналах).

Корисним мені здаються також підходи до вимірювання якості інформації, розроблені в моїй докторській дисертації, особливо ідеї вимірювання валідності. Для перевірки валідності ми зіставляємо результати вимірювання з критерієм, який є більш валідним, у свою чергу цей критерій перевіряємо ще більш валідним і т. д. Але ми приходимо врешті-решт до найостаннішого, еталонного критерію, валідність якого вже очевидна і не потребує доказу. Я показав, що всі вимірюван-

ня можна звести до п'яти типів еталонних критеріїв, і в ідеалі доказ валідності має зводитися до зіставлення саме з цими типами. Причому всі змінні можна класифікувати на п'ять типів залежно від того, який критерій є для них еталонним.

Дуже перспективними були роботи зі створення імітаційних комп'ютерних моделей соціальних систем, ми з Л. Фінкелем зробили, наприклад, модель відтворення соціальної структури Києва (правда, у дуже спрощеному вигляді), на якій можна було програвати варіанти тих чи інших рішень (наприклад, якщо «закрити» Київ для міграції, то підвищилася чи знизилася б задоволеність жителів Києва своїм життям).

На жаль, пішовши з Інституту соціології НАН України, я не зміг продовжувати ці дослідження.

– **Давай тоді повернемося до тієї частини твоєї біографії, коли ти ще працював в Інституті філософії АН УРСР, а потім завершимо самооцінку наукового внеску. Отже, у 1969-му ти почав працювати на півставки паралельно з навчанням, у 1970-му прийшов на роботу після мех-мату і працював спочатку інженером, потім науковим співробітником, захистив кандидатську, докторську. Так?**

– Я пропрацював в Інституті філософії більше двадцяти років, і за цей час було багато різних драматичних подій, але частіше згадується щось забавне. Особливо стінгазети Інституту, у яких співробітники виявляли свій гумористичний таланти. Наприклад, запам'яталася іронія Євгенія Головахи з приводу моїх спроб «математизувати» соціологію:

*«В социологии едва ли
Сумеем мы найти кого-то
Из тех, которые б не знали,
Что сделал с нею Паниотто»*

Від відділу соціології, створеного В. П. Чорноволенком, відгалужувалися інші відділи, відбувалася спеціалізація, потім було створено Відділення соціології Інституту філософії АН УРСР, до складу якого входило декілька відділів. Врешті-решт, через деякий час мені вдалося створити відділ методів соціологічних досліджень, що складався з декількох секторів, одночасно я керував сектором моделювання соціальних процесів. Вілен Пилипович Чорноволенко був керівником Відділення соціології і доклав багато зусиль для створення Інституту соціології АН УРСР (як його заступник я готував усілякі папери, і в мене досі лежить товста папка з різними матеріалами, поясненнями, обґрунтуваннями). У 1990 р., коли ці зусилля увінчалися успіхом і було ухвалено рішення про створення Інституту соціології, то його директором

призначили не Чорноволенка, який протягом 20 років закладав передумови для його створення, а фахівця з політекономії соціалізму, члена ЦК Компартії України академіка Ю. Н. Пахомова (втім, він, здається, був членом-кореспондентом і отримав академіка як директор Інституту соціології, так в українській соціології з'явився перший академік).

- **Ну, для радянського часу це було не так уже незвичайно.**
- Що стосується партійності – так, але зазвичай все-таки це був фахівець у тій же галузі, а не людина, яка не мала ані найменшого поняття про науку, в якій він став академіком. Прихід Пахомова, окрім очевидних негативних проблем керівництва непрофесіонала, мав і позитивні сторони – йому вдалося «добути» для Інституту будинок Інституту історії партії, який переїхав у нову будівлю. Але в 1991 році сталася в нашому інституті катастрофа. Коли я їхав у відпустку в серпні 1991-го, то в Інституті соціології працювало, якщо не помиляюся, 110 людей, а коли повернувся до 1 вересня – 240. Прийшло нових 130 людей. Після серпневого путчу в Москві, проголошення Акту про незалежність України і ліквідації ЦК Компартії України академік Пахомов узяв на роботу 130 співробітників ЦК Компартії України – фахівців з історії компартії, історичного матеріалізму, наукового комунізму і т. п. Була створена нова вчена рада і рада із захисту, в яких можна було стати кандидатом соціологічних наук, не виснажуючи себе вивченням яких-небудь там коефіцієнтів кореляції. Мій відділ був, зрозуміло, закритий (Ю. Пахомов пояснив: «У такий історично важливий переломний час від нас чекають серйозних досліджень, а не якихось методичних трюків»), і хоча мене не звільняли, але обстановка була настільки огидною, що мені й деяким іншим співробітникам довелося піти.

– **Отже, ми зобов'язані створенням КМІС академікові Пахомову?**

– Створенням КМІС ми зобов'язані, зрозуміло, не Пахомову, а нашому спільному другу Валерію Хмельку. Але Пахомов, як і Руткевич, котрий, розігнавши співробітників кращого в Радянському Союзі Інституту соціології АН СРСР, мимоволі сприяв появі інших структур, теж сприяв розвитку соціології поза Інститутом соціології НАН України.

Отже, він завдав великої шкоди соціології, але мені особисто допоміг спробувати себе в інших видах діяльності. У тому ж 1991-му я пішов працювати на факультет психології і соціології Університету ім. Шевченка, а через рік – у відроджувану після 180-річної перерви

Києво-Могилянську академію. Паралельно став працювати у Київському соціологічному центрі, який у 1992 році ми з Валерієм Хмельком за допомогою нашого колеги із США – Майкла Сваффорда – перетворили на *Київський міжнародний інститут соціології*.

- **Мені здається, що про це варто розповісти докладніше.**

- У 1990 році Валерій Євгенович Хмелько став директором науково-дослідного центру Соціологічної асоціації України (центр мав складну назву РНПСЦ – Республіканський науково-практичний соціологічний центр), я співпрацював з ним і в організації цього центру, і у виконанні замовлень, а в 1991-му ми його приватизували і назвали Київським соціологічним центром. Це був перший приватний дослідницький центр в Україні. А в 1992-му наш американський колега Майкл Сваффорд¹ допоміг нам перетворити цей центр на американсько-українське спільне підприємство Київський міжнародний інститут соціології (КМІС). Досі я є директором цього центру (зараз – генеральним директором, оскільки у нього є виконавчий директор – Наталія Харченко), а Валерій Хмелько – незмінним президентом КМІС.

У 1991 році до мене як до колишнього керівника соціологічної служби Руху...

- **...Ти про це ще не розповідав.**

- Я став членом Великої ради Руху і керівником соціологічної служби Руху в 1989 році і був ним протягом року, потім соціологічну службу закрили. За цей рік я познайомився з багатьма членами Руху, тому, коли В. Брюховецький, С. Іванюк і А. Гарань планували відродження Києво-Могилянської академії, вони звернулися до нашого центру з проханням допомогти в підборі кадрів. Нам дали декілька прізвищ найбільш відомих учених у 6 галузях знань, в яких планувалося навчання в НаУКМА (філософія, історія, соціологія, політологія, економіка, культурологія). Далі методом «снігової кулі» ми склали список кращих фахівців у кожній з 6 галузей (ми звернулися до названих учених і дізналися хто, на їхню думку, найбільш компетентний у їхній галузі знань, потім звернулися до названих ними і т. д., поки перестали з'являтися нові прізвища), зазвичай цей список складався із 40–60 прізвищ. Потім підраховували, скільки разів кожен з опитаних був названий – когось назвали всі опитані, когось майже всі, а багато хто був названий лише по одному разу.

¹ Див.: *Паніотто В.* Пам'яті колеги. Майкл Сваффорд (1947–2001) // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 4. – С. 223.

– **У тебе збереглися ці списки?**
– Ці списки є великою таємницею, навіщо ж нам сваритися з колегами. В усякому разі, цей список був переданий майбутньому керівництву НаУКМА, і вони дійсно набирали в Академію кращих.

– **І ви з Валерієм, звичайно ж, потрапили до числа найкращих?**

– Тут, звичайно, можна іронізувати, але хоч як це виглядало підозрілим, – дійсно потрапили (не скажу, які місця зайняли – це секрет). В усякому разі, В. Брюховецький у 1992 році запросив нас створити кафедру суспільних наук (із секціями соціології, історії, політології, філософії, культурології та економіки), з якої в 1993 році виділилися відповідні кафедри, зокрема кафедра соціології. Тоді ми з Валерієм вирішили, що я займатимуся керівництвом КМІС, а він організовуватиме кафедру і стане її завідувачем (він керував кафедрою 8 років, у 2000 році подав у відставку і рекомендував на завідування кафедрою Світлану Оксамитну), обидва ми з 1992-го і досі – професори кафедри соціології.

– **Подейкують, що ти і Є. Головаха – єдині соціологи України, які потрапили до книги «Who is who in the World»?**

– Євгенові Головасі подарували випуск цієї книги, здається, 2002 року – і це було так, не знаю, як вони складають свій список і наскільки це почесно. Але чи є ми і зараз і хто там ще є – не знаю, більше жодної книги не бачив.

– **Якщо повернутися до твого внеску в науку – то це також і підготовка студентів і аспірантів?**

– Мабуть. Мої підручники виявилися популярнішими, ніж наукові книги, хоча мені здавалося, що це несправедливо. Якщо все ж таки говорити про мій внесок, то в останні 17 років це швидше внесок у методіку проведення соціологічних опитувань, іноді навіть не в науку, а в технологію, в адаптації західного досвіду, у створення стандартів дослідження в Україні – вибірка, оцінка якості роботи опитувальної мережі, дослідження чутливих запитань, оцінка чисельності уразливих груп населення, вивчення бідності, міжетнічні відносини. Зараз ось займаюся удосконаленням методології проведення екзит-полів. І дуже багато часу витрачається на організаційну роботу (паралельно з викладанням). Займатися фундаментальною наукою немає часу, КМІС зараз виконує близько ста проектів на рік. Якщо за двадцять років роботи в Академії наук я написав 9 книжок, то за останні 17 років – тільки 2 (і то обидві – підручники).

– А твій внесок у розвиток маркетингових досліджень, створення компанії InMind? Наскільки я знаю, ти також віце-президент Української асоціації маркетингу.

– Це окрема і довга історія, за один раз усе не розповісти. Я також іще нічого не сказав про моїх молодих колег, співробітників, але це, мабуть, уже наступного разу.

– **Журналісти часто запитують: «Ваше кредо»?**

– На щастя, ти не журналіст, а друг і колега і знаєш, що кредо – це, як правило, елемент «я-концепції», який свідчить лише про те, яке враження людина хоче справити на оточуючих. Утім, інтерв'ю, напевно, теж. Але у КМІС є девіз – «репутація важливіша за прибуток». Якщо у мене часто питатимуть – придумаю що-небудь і для себе.

ВОЛОДИМИРОВІ ПАНІОТТО – 60!

Шановний Володимире Іллічу!

Від щирого серця вітаємо Вас із Вашим Новим роком і з новим, Сьомим десятиліттям Вашого життєвого шляху, відзначеного плодами Ваших майже піввікових творчих зусиль.

У нас дуже багато спогадів про зустрічі з Вами в різні роки Вашого життя.

Один із нас пригадав, що вперше побачив Вас майже сорок років тому на семінарах Миколи Михайловича Амосова з евристичного моделювання в Інституті кібернетики, і ще тоді почув від Вас напрочуд проникливі судження стосовно значення математичного моделювання для соціології.

Інший колега пригадав, як Ви, дипломований математик, прийшли в соціологію на початку 1970-х років, за доби вельми несприятливої для суспільних наук, коли непорушною істиною вважалося, що єдиною науковою соціологією є істмат. А так звані «конкретні соціологічні дослідження» мали підтверджувати досягнення «реального соціалізму», прозорливість рішень останнього пленуму ЦК КПРС і геніальність чергового генсека. Але Вам пощастило. Вашим керівником став один із перших організаторів соціологічних досліджень в Україні Вілен Пилипович Чорноволенко. Під його крилом Ви розпочали соціологічні дослідження малих груп, і Ваша кандидатська дисертація викликала в одного з колег-гуманітаріїв, які прискіпливо сприймали праці «математичних варягів», своєрідне резюме: «дисертація залишає приємний осад». Це був справжній успіх. І початок низки подальших Ваших успіхів у соціології.

Одна з колег пригадала, що, коли була юною студенткою, вперше побачила Вас як викладача майже чверть століття тому. Не маючи жодного уявлення про комп'ютерне моделювання для соціології, як і доволі віддалене уявлення про соціологію взагалі, із захопленням сприймала Ваші заняття з використання програмованого мікрокалькулятора для обчислень деяких індексів і показників. Зараз це видається кумедним, але тоді це був передовий рубіж вітчизняної соціології, на якому Ви стояли і який, завдяки Вашим зусиллям, так швидко

розширювався, що в деяких методолого-методичних аспектах ми переставали відчувати нашу відсталість від світової соціології.

Ми всі добре пам'ятаємо, що в Україні ніхто не зробив за ці роки стільки, скільки Ви, щоб забезпечити наших соціологів адекватними методами емпіричних досліджень, щоб озброїти їх тим інструментарієм, без якого не досягти високої якості соціологічної інформації. І не лише тим, що Ви започаткували розроблення методів соціологічних досліджень спершу у відділі соціології Інституту філософії, а потім – у створеному за Вашої участі Інституті соціології АН України. І не лише тим, що навчаєте таких методів студентів-соціологів уже понад чверть століття. Але й, особливо, тим, що написали книжки, за якими опановує методи досліджень уже не одне покоління соціологів. І тим, що п'ятнадцять років тому перебрали на себе добру половину роботи з організації в нашому університеті, у Києво-Могилянській академії, кафедри соціології. А ще тим, що, попри всі фінансові спокуси вітчизняної соціології, й далі продовжуєте дуже нелегку викладацьку працю, як і раніше залишаючись одним із найулюбленіших і найшанованіших студентами «живих» класиків сучасної соціології.

Ми пам'ятаємо, як багато Ви зробили за ці роки, щоб забезпечувати Україну, всіх зацікавлених людей об'єктивною й правдивою інформацією в усіх ситуаціях, коли таку інформацію надавав громадськості Київський міжнародний інститут соціології, директором якого Ви працюєте вже п'ятнадцятий рік поспіль. І ми ніколи не забудемо, що на цій посаді Ви – ні в яких, навіть найважчих політичних ситуаціях, – жодного разу не піддалися тим, хто намагався використовувати КМІС, інформацію, яку він збирав у перебігу передвиборчих кампаній та в екзит-полах у дні виборів – для обману людей.

Ми пишаємося тим, що працюємо разом із таким талановитим соціологом, чесною людиною, невтомним трудівником і небайдужим громадянином нашої країни, яким Ви виявили себе у найважчих випробуваннях упродовж цих років.

Щасливих і довгих Вам нових років і десятиліть, відзначених здоров'ям і розумінням із боку небайдужих для Вас людей!

Від усієї кафедри соціології Національного університету «Києво-Могилянська академія» Ваші колеги:

СВІТЛАНА ОКСАМИТНА,
ВОЛОДИМИР ОССОВСЬКИЙ,
ВАЛЕРІЙ ХМЕЛЬКО

Володя, дорогий!

Я скористався цим воістину знаменним у житті однієї людини, але зовсім банальним у бутті людства приводом (адже щодня десяткам тисяч людей у всьому світі вдається дожити до цієї дати), щоб відрефлексувати: а що, власне, значить Володя Паніотто у моєму житті? На жаль, більшість із нас (я, принаймні) не переймаються такими питаннями стосовно навколишніх людей без спеціальної нагоди. А шкода – це допомогло б нам більше дізнатися про самих себе.

Я написав перші слова і раптом збагнув, що вони абсолютно хибні, бо якщо така подія є знаменною лише для самої людини, то вона якось не так прожила своє життя. (Дуже сильне враження справило на мене в юності оповідання, в якому сивий дідусь, що вмирає, згадує події свого життя і не може пригадати нічого значущого, крім того, що в дитинстві його вкусив собака.) Мабуть, у тому й щастя таких людей, як ти, що події твого життя важливі не лише для тебе, а й для великого (і чималого) кола інших людей, причому вектор цих подій для них і для тебе той самий. Я маю на увазі, що все позитивне, радісне, що відбувається у твоєму житті, сприймається ними як позитивне чи радісне – і навпаки. При цьому всі вони (ми) впевнені, що так само й ти сприймаєш події в їхньому (нашому) житті.

Тож що ти таке в моєму житті? Напевно, у різні його періоди – різне, але зараз (я відрефлексував це доволі точно) – ти стрижень моєї ностальгії за всім добрим, що було в нашому професійному житті в Радянському Союзі.

Можливо, те, що ми, свідомо чи внаслідок специфіки базової освіти, займалися майже не охопленою ідеологією цариною соціології, допомогло створити певне професійне братство «методологів». Об'єкт нашої наукової діяльності нас радше об'єднував, ніж роз'єднував. До того ж, як на мене, в самому цьому братстві запанувала дивна атмосфера, що відігравала роль природного «face control» – люди, які не відповідають певним імпліцитним умовам, почувалися в цій атмосфері незручно й не затримувалися надовго.

Нам було цікаво те, чим ми займалися, і я добре пам'ятаю нічні пильнування на методологічних тусовках (от і слово з нового лексикону, якого не було в той час, утім, як точно воно відображає сутність тодішніх подій), і, що дуже важливо, ми відчували себе першовідкривачами. Як відомо з історії науки, саме це відчуття дослідників є невіддільною умовою того, що ця галузь або напрям перебувають у стані розвитку. Нещодавно, переглядаючи книжки та статті з методології й методів соціологічних досліджень, опубліковані членами «братства» в той час, я чітко

зрозумів, що практично нічого за цей час не застаріло (крім авторів цих матеріалів). З одного боку, це добре, бо доводить, що ми були «на рівні», а з іншого боку – сумно, бо водночас свідчить про певний застій у цій галузі соціології (винятки трапляються рідко і стосуються переважно лише математичних методів аналізу даних, та й то на Заході).

Доволі швидко у братстві виникла група лідерів: ти, Боря Докторов, згодом, напевно, Гена Батигін. Ви не були формальними лідерами – просто ви бачили чимало речей ширше, опукліше, тому мені, наприклад, – як раніше, так і тепер (тепер, на жаль, украй рідко – когось уже немає, а когось розкидало по земній кулі) – навдивовижу цікаво обговорювати мої професійні проблеми саме з вами. Я досі вважаю, що написати таку феноменальну популярну книжку, як «Навіщо соціологу математика» (та ще й без знака запитання), могли лише люди настільки обізнані з предметом, що були здатні сприймати й відтворювати його як дещо цілісне.

Але ти і тут у мене на особливому рахунку. Коли я починаю згадувати найбільш значущі в моєму житті професійні й навколопрофесійні події (під навколопрофесійними я розумію події мого особистого життя, що відбувалися в нашому професійному середовищі), виявляється, що ти так чи так (попри те, що жив і живеш в іншому місті, а тепер і в іншій країні) був їхнім «актором» – від співучасника до свідка.

Москва, Звенигород (і неодноразово), Ленінград, Київ, Кяряріку, Вільнюс, Вашингтон, Мадрид, Гонолулу – конференції, конгреси, симпозіуми – це все моє життя, і це ти.

Теорія вимірювання, методи шкалювання, кореляції та регресії, таксономія і класифікація, вибірка і проблеми досяжності, когнітивна складова анкетних запитань – це все моє життя, і це ти.

Загальнонаціональні опитування, ЗАО «Демоскоп», RLMS – це все моє життя, і це ти.

Майкл Сваффорд, Сеня Клігер, Леслі Кіш, Ядов, Галя Старовойтова, Шляппентох, Говард Шуман, Олена Петренко, Валерій Хмелько, Сашко Криштановський – це теж усе моє життя, і це теж ти.

Тепер переформулюємо початкову тезу:

Ти стрижень моєї ностальгії за всім добрим, що було в нашому професійному житті в Радянському Союзі, і невіддільна, хоча й рідко доступна, частина мого теперішнього життя.

Я радію, що життя звело нас колись, і пишаюся тим, що ми не дали йому жодного шансу нас розвести.

Вітаю тебе й усіх нас із тим, що ти є!

МИХАЙЛО КОСОЛАПОВ,
керівник Центру методології соціологічних
досліджень Інституту соціології РАН

Володимир Ілліч Паніотто

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ

- 22 січня 1947 р.** – народився у м. Києві.
- 1965 р.** – закінчив середню школу.
- 1970 р.** – закінчив механіко-математичний факультет Київського державного університету.
- 1970–80 рр.** – інженер, потім науковий співробітник (Інститут філософії Академії наук Української РСР).
- 1973 р.** – захистив кандидатську дисертацію «Структура міжособових стосунків».
- 1978 р.** – нагорода (3-й приз) на Першому загальнонаціональному конкурсі робіт молодих соціологів.
- 1978–92 рр.** – член дослідницького комітету зі статистичних методів та моделювання Українського відділення Радянської соціологічної асоціації, член бюро, голова дослідницького комітету зі статистичних методів та моделювання у соціології (Рада соціологічної асоціації), член правління Радянської соціологічної асоціації.
- 1980–87 рр.** – старший науковий співробітник (Інститут філософії Академії наук Української РСР), захистив докторську дисертацію «Якість соціологічних даних» (1987).
- 1987–91 рр.** – зав. сектору комп'ютерного моделювання соціальних процесів (Інститут філософії, з 1990 – Інститут соціології Академії наук України).
- 1988 р.** – **дотепер** – член дослідницького комітету XXXIII Міжнародної соціологічної асоціації.
- 1989 р.** – керівник соціологічної служби «Народного руху України за перебудову».
- 1989 р.** – диплом (2-й приз) на загальносоюзному конкурсі популярних книжок (за книжку «Навіщо соціологу математика»).
- 1989–92 рр.** – член редакції часопису «Філософська і соціологічна думка» (м. Київ).
- 1990 р.** – стажування протягом двох місяців у Колумбійському університеті й університеті Джона Гопкінса.

- 1990–91 рр.** – завідувач відділу методології і методів соціології (Інститут соціології Академії наук України).
- 1990–92 рр.** – член редакції часопису «Социологические исследования» (м. Москва).
- 1990–97 рр.** – віце-президент Соціологічної асоціації України.
- 1991–92 рр.** – професор Київського університету ім. Тараса Шевченка (факультет соціології).
- 1992 р.** – **дотепер** – член редакції часопису «4М – Методология, Методы, Математическое моделирование в социологии» (м. Москва).
- 1992 р.** – **дотепер** – професор Національного університету «Києво-Могилянська академія».
- 1992 р.** – **дотепер** – директор Київського міжнародного інституту соціології.
- 1993 р.** – **(протягом семестру)** – професор в університеті Джона Гопкінса (США).
- 1994–98 рр.** – член Редакційної ради часопису «Социологический журнал» (м. Москва).
- 1995 р.** – **(весняний семестр)** – професор в університеті Джона Гопкінса (США).
- 1995 р.** – **дотепер** – член американської соціологічної асоціації (ASA).
- 1996 р.** – **дотепер** – член Всесвітньої асоціації досліджень громадської думки (WAPOR).
- 1996 р.** – **дотепер** – член Американської асоціації досліджень громадської думки (AAPOR).
- 1996 р.** – **дотепер** – член Європейського товариства вивчення громадської думки і маркетингових досліджень (ESOMAR).
- 1998 р.** – **дотепер** – член редакції часопису «Статистика України».
- 2000 р.** – **(протягом двох тижнів)** – професор-консультант Вищої школи економіки (Росія).
- 2000–05 рр.** – національний представник Асоціації ECOMAP (Європейське товариство із вивчення ринку та суспільної думки) в Україні.
- 2003 р.** – отримав звання професора.
- 2004 р.** – **дотепер** – президент компанії InMind.
- 2006 р.** – **дотепер** – віце-президент Української асоціації маркетингу.

ПУБЛІКАЦІЇ ПРО В. І. ПАНІОТТО

1976

1. Рабочая книга социолога / Отв. ред. *Г. В. Осипов*; АН СССР. Ин-т социол. исслед. – М.: Наука, 1976. – С. 476.

Подяка кандидату філософських наук *В. І. Паніотто*, який узяв активну участь в обговоренні макету книги «Рабочая книга социолога». – С. 6.

1987

2. *Андреенков В. Г., Бельмесова Н. Е., Крыштановский А. О.* Банк социологических данных: 1986 г. (Информ. ресурсы социол. центров СССР) / АН СССР. Ин-т социол. исслед.; Сов. социол. ассоц. – М., 1987. – С. 125–126.

Про *В. І. Паніотто* як керівника соціологічних досліджень: «Совершенствование социально-психологического климата трудового коллектива Укрпткигидроспецстрой на основе повышения эффективности социалистического соревнования» (1982) та «Внедрение бригадного подряда в строительных организациях города Белая Церковь» (1984). – С. 126.

1988

3. Почтовый опрос в социологическом исследовании / *В. И. Паніотто, Ю. И. Яковенко*; Отв. ред. *С. Б. Крымский*; АН УССР. Ин-т философии. – К.: Наук. думка, 1988. – 140 с.

Про *В. І. Паніотто*, який у співавторстві із *М. М. Чуриловим* розробили проект вибірки для розміщення постійно діючої мережі інтерв'юєрів Держтелерадіо УРСР. – С. 110; Про *В. І. Паніотто*, який у співавторстві із *В. Є. Хмельком* розробили початковий варіант проекту опитувальної мережі за завданням ЦК Компартії України. – С. 116.

1989

4. *Мотлях П.* Народ думает... // Вечер. Киев. – 1989. – 24 октяб. (№ 244). – С. 2.

Про *В. І. Паніотто* як одного із членів Радянської соціологічної асоціації.

5. Краткий словарь по социологии / Под общ. ред.: Д. М. Гвишиани, Н. И. Лапина; Сост. Э. М. Коржова, Н. Ф. Наумова. – М.: Политиздат, 1989. – 480 с. [В. І. Паніотто один із авторів словника]. – С. 479.

1990

6. Marples D. A Sociological Survey of «Rukh» // Report on the USSR. – 1990. – January, 12. – P. 18–20.

Про виступ В. І. Паніотто на конгресі, присвяченому соціологічним дослідженням «Руху» в Україні.

1992

7. «Києво-Могилянська академія» набирає студентів: [Бесіда з ректором ун-ту «Києво-Могилянська академія», докт. філол. наук В. Брюховецьким / Записала Л. Павлюх] // Робіт. газ. – 1992. – 12 трав. – С. 4.

Про В. І. Паніотто як про одного з провідних українських учених, що доклали і докладають багато сил і знань до становлення «Києво-Могилянської академії».

1993

8. *Chernysh N. Sociology: [Про В. Паніотто як одного з провідних соціологів сучасної України] // Encyclopedia of Ukraine: Vols 5: Vol. IV. Ph-Sr / Edited by Danylo Husar Struk. – Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 1984. – 1993. – P. 803.

1995

9. Паниотто Владимир Ильич: [Краткая биограф. справка] // Энциклопедический социологический словарь / РАН. Ин-т соц.-полит. исслед.; Общ. ред. Г. В. Осипова. – М., 1995. – С. 522.

1998

10. Российская социологическая энциклопедия / Под общ. ред. Г. В. Осипова. – М.: Издательская группа НОРМА – ИНФРА, 1998. – [4]672 с. Из зм.: [В. І. Паніотто один із авторів енциклопедії]. – С.[3]; Паниотто Владимир Ильич: [Коротка біогр. довідка]. – С. 367.

11. Паніотто Володимир Ілліч: [Коротка біогр. довідка] // Соціологія: короткий енциклопедичний словник / Уклад.: В. І. Волович, В. І. Тарасенко, М. В. Захарченко та ін.; Ред. В. І. Волович (заг. ред.). – К.: Укр. центр духовн. культури, 1998. – С. 381–382.

1999

12. Паниотто Владимир Ильич (Україна): [Краткая биограф. справка] // Социологи России и СНГ XIX–XX вв.: Биобиблиограф. справочник. – М.: Эдиториал УРСС, 1999. – С. 363.

2000

13. Трофімова Н. Блокування: «братська могила» чи шанс на успіх?: Відповідь залежить від знання політиками своїх виборців // День. – 2000. – 6 груд. (№ 224). – С. 1.

Генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології **В. Паниотто** щодо об'єднання партій перед виборами.

2001

14. Іващенко О. Соціальна динаміка пострадянського суспільства: Україна у порівняльній перспективі // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 4. – С. 218.

Про головування **В. І. Паниотто** на дискусії при обговоренні виступів учасників міжнар. конф. «Соціальна динаміка пострадянського суспільства: Україна у порівняльній перспективі», м. Київ, 27–30 верес. 2001 р.

15. Паниотто Володимир Ілліч: [Коротка біограф. довідка] // Хто є хто в Україні. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2001. – С. 330.

16. Повещенко Г., Чеховий Ю. Математична модель структурної еволюції суспільних продуктивних сил // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 3. – С. 41.

Автори висловлюють щире подяку науковцям Київського міжнародного інституту соціології – **Володимиру Паниотто, Валерію Хмельку та Леоніду Фінкелю** – за плідне обговорення теми (в тому числі на спільних наукових семінарах).

17. Шлаєн О. Чи став Бабин Яр уроком історії // Дзеркало тижня. – 2001. – 29 верес. – 5 жовт. (№ 38). – С. 11.

Про заяву генерального директора Київського міжнародного інституту соціології **В. І. Паниотто** щодо толерантності суспільства в міжетнічних стосунках.

2002

18. Кухар І. «Жіноча логіка» на виборах не спрацювала // День. – 2002. – 27 квіт. (№ 79). – С. 4.

Генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології **В. І. Паниотто** про результати виборів, зокрема про жіночий та чоловічий електорат.

19. *Марциновський А.* Засоби масової інформації про екзит-пол 2002 року // Загальнонаціональні опитування exit poll: парламентські вибори-1998, президентські вибори-1999, парламентські вибори-2002. – К.: Заповіт, 2002. – 120 с.

Про виступ *В. І. Паніотто* з коментарями результатів опитування екзит-пол 31 берез. 2002 р. на «Новому каналі». – С. 108; Заява *В. Паніотто* на прес-конференції керівників організацій, які брали участь у проведенні екзит-полу, що пройшла в IREX-ProMedia. – С. 110.

20. *Мельник Н.* Феномен старості по-українськи // День. – 2002. – 1 жовт. (№ 177). – С. 1.

Доктор філософських наук *В. І. Паніотто* про причини загострення психічного стану людей похилого віку в Україні.

21. Один відсоток несподіванки: Соціологи заперечують масштабну фальсифікацію // День. – 2002. – 16 квіт. (№ 70). – С. 4.

Генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології *В. І. Паніотто* про фальсифікацію підсумків голосування.

22. Соціологія: терміни, поняття, персоналії: Навчальний словник-довідник / Уклад.: В. М. Піча, Ю. В. Піча, Н. М. Хома та ін.; За заг. ред. В. М. Пічі. – К.: «Каравела», Львів: «Новий Світ-2000», 2002. – 480 с. – Из. зм.: [В. І. Паніотто є одним із авторів соціологічного словника]. – С. 475; *Паніотто Володимир Ілліч*: [Коротка біогр. довідка]. – С. 264.

23. *Трофімова Н.* Не бійтесь, екзит-пол!: Через «хвилину» після виборів соціологи обіцяють повідомити їхні результати // День. – 2002. – 28 берез. (№ 57). – С. 1.

Генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології *В. І. Паніотто* про проведення екзит-полу 31 берез. 2002 р. в Україні.

24. *Трофімова Н.* Щасливі наполовину // День. – 2002. – 19 груд. (№ 234). – С. 1.

Генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології *В. І. Паніотто* про вибори президента держави у 2004 р.

2003

25. *Орлова Т.* Аморальні, але Щасливі? // День. – 2003. – 26 листоп. (№ 214). – С. 5.

Генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології, доктор філософських наук *В. І. Паніотто* про міжетнічні відносини в Україні.

26. *Паниотто Владимир Ильич*: [Краткая биограф. справка] // Социологическая энциклопедия / Под общ. ред. А. Н. Данилова. – Минск: Белорусская Энциклопедия, 2003. – С. 254.

27. *Паніотто Володимир Ілліч*: [Коротка біогр. довідка] / *А. Г. Джонсон* // Тлумачний словник з соціології / Пер. з англ. за наук. ред. *В. Ісаєва, А. Хоронжого*. – Л.: Вид. центр Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка, 2003. – С. 359.

28. *Підвисоцький Р.* Завтра формується сьогодні // *Робіт. газ.* – 2003. – 23 жовт. (№ 160). – С. 1.

Доктор філософських наук *В. І. Паніотто* про вибори кандидата на посаду президента від провладного блоку.

29. *Тертычный А.* Фукуяма ошибся: «конец истории» отодвигают украинские исследователи // *Зеркало недели*. – 2003. – 5 апр. (№ 13). – С. 20.

Доктор філософських наук *В. І. Паніотто* про теоретичні праці американського соціолога *Е. Тоффлера* та професора НаУКМА *В. Хмелька*.

30. *Трофімова Н.* «Гарантія соціологів» – у двох партій та двох блоків // *День*. – 2002. – 15 берез. (№ 48). – С. 4.

В. І. Паніотто про професіоналізм українських соціологічних служб.

31. *Paniotto, Vladimir Illich*: (Коротка біогр. довідка) // *Who's Who in the World: 2002: The Chronicle of Human Achievement*. – 19th Edition. – U.S.A.: Marquis Who's Who, 2003. – P. 1650.

2004

32. *Паніотто Володимир Ілліч*: [Коротка біогр. довідка] // *Хто є хто в Україні* / Уклад. Та ред. *Ю. Марченко, О. Телемко*. – К.: Вид-во «К.І.С.», 2004. – С. 622.

33. *ПЕРЕГУДА Е.* Цена экспромта // *Правда Украины*. – 2004. – 18 нояб. (№ 47). – С. 5.

Про *В. І. Паніотто* як експерта, який вважає, що на президентських виборах 2004 р. переміг *В. Ющенко*.

34. *Соболев Е.* Вирішальний момент // *Дзеркало тижня*. – 2004. – 11–17 вер. (№ 36). – С. 3.

Генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології *В. І. Паніотто* щодо зниження частини респондентів анкетування у серпні 2004 р.

35. Соціологія: криза загострюється // *День*. – 2005. – 18 лют. (№ 29). – С. 2.

Про *В. І. Паніотто* як керівника Київського міжнародного інституту соціології.

36. *Трофімова Н.* «На виході – довіра»: Соціологи обіцяють чесно спрогнозувати результати чесних виборів [в Україні]: [Стат. дані] / Комент. *В. Фесенка* // *День*. – 2004. – 27 серп. (№ 151). – С. 5.

В. І. Паніотто про результати екзит-полу і масштаби соціопитування.

2005

37. Володарі Золотого Гермеса: Переможців конкурсу «Фаворити успіху» визначають незалежні експерти за найсучаснішими соціологічними методиками // Хрещатик. – 2005. – 7 лип. – С. 15.

Про *В. І. Паніотто* як одного із незалежних соціологів-експертів конкурсів «Фаворити успіху» та «Фаворит Олімпу».

38. *Злазь С.* Наука – проти «гласу народу» // Україна молода. – 2005. – 14 жовт. – С. 13.

В. І. Паніотто про інтерактивні опитування, що проводяться телеканалами.

39. *Кириченко І.* Ксенофобія: випробування чужим // Дзеркало тижня. – 2005. – 1–7 жовт. (№ 38). – С. 20.

Про дослідження генерального директора Київського міжнародного інституту соціології *В. І. Паніотто* щодо рівня ксенофобії в Україні.

40. *Кириченко І.* Цей божевільний, божевільний, божевільний соціум // Дзеркало тижня. – 2005. – 24–30 груд. (№ 50). – С. 20.

Про генерального директора Київського міжнародного інституту соціології *В. І. Паніотто* як керівника українсько-американського проекту з проведення в Україні загальнонаціонального дослідження стану психічного здоров'я населення.

41. *Лысенко О.* Шопинг-мания // Корреспондент. – 2005. – 2 юлія (№ 25). – С. 30–32.

Про *В. І. Паніотто* – президента маркетингової компанії InMind.

42. *Росич П.* Соціологи «б'ють» телеконкурентів // Вечірній Київ. – 2005. – 26 жовт. – С. 4.

Генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології *В. І. Паніотто* про інтерактивні опитування, що проводяться телеканалами.

43. *Vladimir Illich Paniotto, Ukraine* // Election Time / European association of political consultants. – Austria: Print & Art, 2005. – P. 326.

2006

44. *Ведерникова І.* Чому прокололися соціологи? // Дзеркало тижня. – 2006. – 1 квіт. (ч. 12). – С. 1, 3.

Про *В. І. Паніотто* як професора НаУКМА та дискусію з керівником центру соціологічних та політологічних досліджень «Соціовимір» *В. Полохало* щодо стану та місця сучасної української соціологічної науки в суспільстві.

45. *Губенко Д.* Страх чужого?: Чи є в Україні ксенофобія? // Без цензури. – 2006. – 9–15 листоп. (№ 45). – С. 6.

Генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології *В. І. Паніотто* про зростання нетолерантності в Україні.

46. *Коваліско Н.* Соціальна ідентифікація як чинник соціальної стратифікації // Соціальна психологія. – 2006. – № 4. – С. 101.

Про *В. І. Паніотто* як одного з провідних науковців-соціологів, який застосовує об'єктивні методики вивчення соціальної структури.

47. *Паніотто Володимир Ілліч.* [Коротка біогр. довідка] // Хто є хто в Україні / Уклад. та ред. *Ю. Марченко, О. Телемко.* – К.: Вид-во «К.І.С.», 2006. – С. 726–727.

48. *Хмелько В.* Прокололися соціологи? Чи інтерпретатори їхніх даних? // Дзеркало тижня. – 2006. – 8 квіт. (№ 13). – С. 5.

Про *В. І. Паніотто* як професора Національного університету «Києво-Могилянська академія».

49. *Хмелько В.* Через що політикам вдається розколювати Україну // Дзеркало тижня. – 2006. – 24 черв. – С. 5.

Про *В. І. Паніотто*, який спільно з *Р. Ленчовським* (соціолог, старший наук. співроб. Київ. міжнар. ін-ту соціології) після виборів 1994 року розробив зондуючі запитання для респондентів.

50. Чорне й біле // День. – 2006. – 28 груд. – (№ 229–230). – С. 5. – **Із. зм.:** *Головаха Є.* Основний підсумок 2006-го настільки хороший, наскільки і поганий: [відповідь на запитання передноворічної анкети газети «День»].

Про полеміку між соціологом *В. І. Паніотто* і журналістом *В. Зайцевим* щодо електоральних опитувань.

2007

51. *Володимирові Паніотто – 60! / С. Оксамитна, В. Оссовський, В. Хмелько* // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2007. – № 1. – С. 212–213.

52. Всеукраїнський екзит-пол прийде вдев'яте // День. – 2007. – 4 верес. (№ 147). – С. 2.

Про участь *В. І. Паніотто* в прес-конференції 3 верес. 2007 р. в агентстві «Інтерфакс-Україна».

53. Ждем «сюрприза от Януковича»: представительство «бело-синих» рассказало «Газете...», что выборы «либо будут честными, либо не состоятся» // Газета по-киевски. – 2007. – 26 сент. (№ 218). – С. 9.

Професор НаУКМА *В. Паніотто*, генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології, про рейтинг партій у виборчих перегонах.

54. *Косолапов М.* Володя, дорогий!: [привітання *В. І. Паніотто* до шістдесятилітнього ювілею] // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2007. – № 1. – С. 213–214.

55. *Krim 3.* Ми вам не віримо, але проголосуємо: Соціологи відзначають, що, попри розчарування в політиках, українці підуть на вибори / Україна молода. – 2007. – 8 верес. (№ 163). – С. 4.

Про генерального директора Київського міжнародного інституту соціології *В. І. Паніотто* та його прогноз щодо явки виборців на дострокові парламентські вибори на рівні 67 %.

56. *Миколук О.* На «милицях»: фахівці дослідили психологічні наслідки аварії на ЧАЕС у людей, які пережили евакуацію // День. – 2007. – 27 верес. (№ 163). – С. 1, 6.

Про участь *В. І. Паніотто* у дослідженні психологічних наслідків аварії на ЧАЕС.

56а. *Паніотто Володимир Ілліч:* [Коротка біогр. довідка] // Хто є хто в Україні / Уклад. та ред. *Ю. Марченко, О. Телемко.* – К.: Вид-во «К.І.С.», 2007. – С. 726–727.

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ДРУКОВАНИХ ПРАЦЬ ВОЛОДИМИРА ІЛІЧА ПАНІОТТО

1971

57. Аналог кореляційного аналізу в соціометрії // Філософ. думка. – 1971. – № 6. – С. 93–102.

1972

58. Зважування соціометричного вибору // Філософ. думка. – 1972. – № 2. – С. 99–106.

59. Применение теории графов для формулирования социометрических коэффициентов // Эвристические модели в психологии и социологии / АН УССР. Науч. совет по кибернетике; Ордена Ленина ин-т кибернетики. – К., 1972. – С. 34–43.

1973

60. Соціометричний аналіз відношень в малих групах // Філософ. думка. – 1973. – № 5. – С. 66–74.

61. Соціометрія // Філософський словник / За ред. В. І. Шинкарука. – К.: Гол. ред. УРЕ АН УРСР, 1973. – С. 489–490.

62. Структура взаимоотношений в малых социальных группах: (Теоретические предпосылки, методика исследования, количественные методы анализа): Автореф. дис... канд. филос. наук / АН УССР. Объедин. совет Ин-та философии и Ин-та государства и права. – К., 1973. – 24 с.

63. Структура взаимоотношений в малых социальных группах: (Теоретические предпосылки, методика исследования, количественные методы анализа): Дис. ... канд. филос. наук. (09.00.09) / АН УССР. Ин-т философии. – К., 1973. – 164 с.

1975

64. Структура межличностных отношений: Методика и математические методы исследования / В. И. Паниотто; АН УССР. Ин-т философии. – К.: Наук. думка, 1975. – 128 с.

Рец.: Максименко В. С. Структура взаємовідносин у малих групах // Філософ. думка. – 1976. – № 1. – С. 132–134; [Рецензія]* Sociologický časopis, 1977. – № 3.

65. Визначення міри актуальності соціальних проблем виробничого колективу / В. І. Паніотто, В. А. Піддубний, Ю. А. Сікорський // Філософ. думка. – 1975. – № 2. – С. 109–116.

66. До питання про фактори, що визначають установку особи на спільну роботу // Актуальні питання соціології / АН УРСР. Ін-т філософії; Ред. кол.: І. П. Іоловаха (відп. ред.), І. В. Бойченко (відп. секр.), М. О. Булатов та ін. – К.: Наукова думка, 1975. – С. 47–49.

1976

67. Вимірювання у конкретно-соціологічному дослідженні / В. І. Паніотто, К. Д. Білосвіт // Філософ. думка. – 1976. – № 5. – С. 83–93.

68. Социометрические методы изучения малых социальных групп // Социол. исслед. – 1976. – № 3. – С. 141–152.

1977

69. Измерение интенсивности межличностных чувств // Социально-психологические проблемы в условиях развитого социалистического общества: Тез. докл. V Всесоюз. съезда психологов СССР, г. Москва, 27 июня – 2 июля, 1977 г. / Акад. пед. наук СССР; Акад. наук СССР; Мин-во высшего и среднего спец. образования СССР; Об-во психологов СССР. – М., 1977. – С. 68.

70. Методы изучения предпочтений // Методика и техника количественных измерений качественных характеристик и параметров объектов социологических исследований: Зональный семинар: Тез. докл. и сообщ., г. Челябинск, 8–9 сент. 1977 р. / Челябин. обл. Совет науч.-техн. общ.; Урал. дом науч.-техн. пропаганды общ. «Знание»; Урал. отд. Сов. социол. ассоц. – Челябинск, 1977. – С. 62–64.

71. Об одном критерии надежности данных массового опроса // Методы современной математики и логики в социологических исследованиях / Отв. ред. Э. В. Андреев; АН СССР. Ин-т социол. исслед., Сов. социол. ассоц. – М.: Ин-т социол. исследований, 1977. – 137–148.

1978

72. Типы профессиональных намерений школьников / В. И. Паніотто, В. А. Матусевич // Социол. исслед. – 1978. – № 3. – С. 136–141.

1979

73–79. Престиж профессий и социально-профессиональной ориентации молодежи: (Опыт социол. исслед.) / *В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко, В. Л. Оссовский*. – К.: Наук. думка, 1979. – 214 с. – **Из зм.:** *Паниотто В. И., Черноволенко В. Ф., Оссовский В. Л.* Вопросы теории. – С. 14–33; *Паниотто В. И., Черноволенко В. Ф.* Анализ основных понятий. – С. 34–59; *Паниотто В. И.* Критерии надежности. – С. 77–89; *Паниотто В. И.* Надежность измерений. – С. 89–112; *Паниотто В. И.* Метод множественных сравнений. – С. 113–127; *Паниотто В. И., Черноволенко В. Ф., Оссовский В. Л.* Влияние престижа профессии на ее привлекательность. – С. 128–149; *Паниотто В. И., Черноволенко В. Ф., Оссовский В. Л.* Приложения. – С. 184–207.

Рец.: *Филиппов Ф. Р.* [Рецензия] // Социол. исслед. – 1980. – № 4. – С. 198–199; [Рецензия] // *Вестн. Белорусск. ун-та, 1981. – Сер. 3 (№ 2); [Рецензия] // *Філософ. думка. – 1981. – № 1.

80. *Методологические проблемы разработки программных средств для анализа данных социально-психологических исследований / *В. И. Паниотто, Ю. И. Яковенко* // Тез. республ. конф. «Опыт использования результатов соц.-психологических исследований в практике коммунистического строительства». – Минск, 1979.

1980

81. Влияние межличностных отношений на формирование ценностных ориентаций членов группы // Личность в системе коллективных отношений: Тез. докл. Всесоюз. конф., г. Курск, 20–22 мая, 1980 г. / Под ред.: *А. А. Бодалева, Г. М. Андреевой, Л. Н. Данилиной* и др.; Акад. пед. наук СССР, Отд.-ние психологии и возрастной физиологии; Мин-во высшего и среднего спец. образования СССР; О-во психологов СССР; Науч.-исслед. ин-т общей и пед. психологии АПН СССР; МГУ им. М. В. Ломоносова; Курский гос. пед. ин-т. – М., 1980. – С.181–182.

82. Метод множественных сравнений // Социол. исслед. – 1980. – № 1. – С. 140–149.

83. Разработка пакета программ для обработки данных социометрических исследований на ЭВМ / *В. И. Паниотто, Ю. И. Яковенко* // Математико-статистические методы анализа данных в социологическом исследовании / АН СССР. Ин-т социол. исслед.; Сов. социол. ас-соц. – М.: ИСИ АН СССР, 1980. – С. 201–208.

1981

84. Некоторые способы совершенствования почтового опроса / *В. И. Паниотто, Ю. И. Яковенко* // Социол. исслед. – 1981. – № 3. – С. 134–138.

85. *О соотношении социального положения и социального происхождения как детерминант ценностных ориентаций личности // Методические вопросы исследования социальной структуры советского общества. – М., 1981.

86. Об одном направлении в моделировании динамики структуры малых групп // Математические методы в социологическом исследовании / Отв. ред. *Т. В. Рябушкин*; АН СССР. Ин-т социол. исслед. – М.: Наука, 1981. – С. 294–300.

87. Обработка социологической информации на программируемом микрокалькуляторе / *В. И. Паниотто, Г. Н. Галант* // Социол. исслед. – 1981. – № 1. – С. 166–177.

88. Определение числа наборов в методике множественных сравнений / *В. И. Паниотто, Л. С. Финкель* // I Всесоюзное совещание по статистическому и дискретному анализу нечисловой информации, экспертным оценкам и дискретной оптимизации: Тез. докл. / Под ред. *Ю. Н. Тюрина*; Казах. гос. ун-т; Науч. совет АН СССР по комплексной проблеме «Кибернетика»; АН СССР. – М.; Алма-Ата, 1981. – С. 64–65.

89. Рец.: Демографічна структура сучасного міста // Філософ. думка. – 1981. – № 3. – С. 132–134. – Рец. на кн.: *Рукавишников В. О.* Население города (Социальный состав, расселение, оценка городской среды). – М.: Статистика, 1980. – 246 с.

1982

90. Количественные методы в социологических исследованиях / *В. И. Паниотто, В. С. Максименко*. – К.: Наук. думка, 1982. – 272 с.: граф.

Рец.: *Докторов Б. З.* [Рецензия] // Социол. исслед. – 1983. – № 4. – С. 188–189; [Рецензия] // *Социологические проблемы, 1983. – № 4; [Рецензия] // *Sociologia, 1984. – № 3.

91. Некоторые проблемы сравнения результатов повторных исследований // Проблемы сравнительных социологических исследований: Тез. Всесоюз. симпоз., г. Черноголовка, 10–12 нояб. 1982 г.: Разд. III: Опыт интервальных исследований и проблемы динамического сравнительного анализа / АН СССР. Ин-т социол. исслед.; Сов. социол. ассоц. – М., 1982. – С. 8–10.

92. Поштове опитування у соціологічному дослідженні / *В. І. Паніотто, Б. З. Докторов* // Філософ. думка. – 1982. – № 4. – С. 42–51.

93. Степень альтруизма как характеристика развития личности и методика ее измерения // XXVI съезд КПСС и проблемы разработки показателей эффективности идеологической работы в трудовых коллективах: Тез. докл. на науч.-метод. конф. / Обществ. совет социол. исслед. Башкир. обкома КПСС, Ин-т социол. исслед. АН СССР; Башкир.

обл. совет науч.-техн. о-в; Кафедра науч. коммунизма и социол. лаб. эффективности пропаганды и агитации Башкир. гос. пед. ин-та. – Уфа, 1982. – С. 34–37.

94. *Методика социально-информационного обеспечения сбалансированного совершенствования структур рабочих мест и образования рабочих кадров промышленного предприятия / *В. И. Паниотто, В. Е. Хмелько*. – К., 1982. – 158 с. – Деп. в ИНИОН АН СССР № 10747.

1983

95. Динаміка престижу і привабливості професій / *В. І. Паніотто, В. П. Чорноволенко, В. Л. Оссовський* // Філософ. думка. – 1983. – № 4. – С. 91–98.

96. *Методические положения определения экономической и социальной эффективности Респ. АСУ УССР (перв. ред.) / *В. И. Паниотто, В. Е. Хмелько, Ю. О. Канигин* и др. // Госплан УССР, 1983.

97. Социальные источники воспроизводства профессионально-квалификационной структуры населения города / *В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко* // Региональные особенности социальных перемещений в развитом социалистическом обществе / АН СССР. Ин-т социол. исслед.; Сов. социол. ассоц. – М., 1983. – С. 115–125.

98. *Социометрические методы изучения малых социальных групп // Методика, техника и организация социологических исследований. – Хабаровск: ВППШ, 1983. – (В помощь парт. работнику).

1984

99. Опросы населения: (Метод. опыт) / *В. И. Паниотто, В. О. Рукавишников, Н. Н. Чурилов*. – М.: Финансы и статистика, 1984. – 208 с.

Відгук: *Зборовский Г. Е.* Общая социология: Учеб. для вузов. – 3-е изд., испр. и доп. Екатеринбург, 2003. – С. 211.

100–104. Словарь прикладной социологии / Сост. *К. В. Шульга*. – Минск: Университетское, 1984. – 317 с. – **Із зм.:** Достоверность результатов социологического исследования. – С. 35; Метод парных сравнений. – С. 81–82; Методы изучения предпочтений. – С. 82–84; Надежность социологической информации. – С. 88–90; Обработка социологической информации и др. – С. 91–94.

105. Программное обеспечение прикладных социологических и социально-психологических исследований. – К.: О-во «Знание» УССР, 1984. – 17 с.; схем. – (Респ. целевые комплексные науч.-техн. программы «Труд»). – (В помощь лектору и специалисту).

106–108. Семья и воспроизводство структуры трудовой занятости: (опыт социологического исследования) / *В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко, В. И. Тарасенко* и др.; АН УССР. Ин-т философии. – К.: Наук.

думка, 1984. – 237 с. – **Из зм.:** Влияние социального типа семьи на трудовое самоопределение подрастающего поколения / *В. И. Паниотто, А. И. Вишняк, С. А. Макеев, В. Ф. Черноволенко.* – С. 46–91; Методические проблемы исследования воспроизводства структуры трудовой занятости региона / *В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко.* – С. 158–209; Приложения / *В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко.* – С. 210–237.

109. Формирование ценностных ориентаций в процессе межличностного общения // Социол. исслед. – 1984. – № 3. – С. 108–118.

1985

110. Рец.: Досліджуючи закони структури і організації матерії // Філософ. думка. – 1985. – № 4. – С. 127–128. – Рец на кн.: *Сороко Э. М.* Структурная гармония систем. – Минск: Наука и техника, 1984. – 264 с.

1986

111. Качество социологической информации: (Методы оценки и процедуры обеспечения) / АН УССР. Ин-т философии. – К.: Наук. думка, 1986. – 206 с.: ил.

Рец.: *Косолапов М.С.* [Рецензія] // Социол. исслед. – 1987. – № 3. – С. 149–151; *Krajňáková E.* Kvalita sociologickej informácie // Sociologia. – 1987. – № 19, č. 5. – Р. 588–589; [Рецензія] // *Przegląd Sociologiczny, 1989. – Т. XXXVII.

Цит.: *Моин В. Б.* Стратегии выбора методики измерения // Сравнительный анализ и методика социологических исследований / Отв. ред.: *В. Г. Андреенков, О. М. Маслова;* АН СССР. Ин-т социол. – М.: Ин-т социол. СССР, 1989. – С. 89, 112, 114.

Відгуки: *Моин В. Б.* Стратегии выбора методики измерения // Сравнительный анализ и методика социологических исследований / Отв. ред.: *В. Г. Андреенков, О. М. Маслова;* АН СССР. Ин-т социол. – М.: Ин-т социол. СССР, 1989. – С. 95, 96; *Стройкина С. А.* Методологические и методические проблемы классического и компьютерного контант-анализа // Сравнительный анализ и методика социологических исследований / Отв. ред.: *В. Г. Андреенков, О. М. Маслова;* АН СССР. Ин-т социол. – М.: Ин-т социол. СССР, 1989. – С. 167.

112. Качество социологической информации и эффективность средств ее получения: (Методы оценки и процедуры обеспечения): Автореф. дис. ... д-ра филос. наук / АН УССР. Ин-т философии. – К., 1986. – 29 с.

113. Качество социологической информации и эффективность средств ее получения: (Методы оценки и процедуры обеспечения): Дис. ... д-ра филос. наук: 09.00.09 / АН УССР. Ин-т философии. – К., 1986. – 380 с.

114. Массовые опросы населения на базе почтовой службы страны / *В. И. Паниотто, Ю. Ф. Корнев, Ю. И. Яковенко* // Социол. исслед. – 1986. – № 4. – С. 115–118.

115. *Социологический подход к имитационному моделированию процессов трудовой мобильности / *В. И. Паниотто, Л. С. Финкель* // Методические проблемы оснований науки. – К.: Наук. думка, 1986.

116. Структура межличностных отношений: понятия, методы анализа, программное обеспечение, перспективы моделирования / *В. И. Паниотто, Л. Д. Бевзенко, Ю. И. Яковенко* // Актуальные проблемы социальной психологии: Ч. IV: Тез. науч. сообщ. Всесоюз. симпози. по социал. психологии / АН СССР, Ин-т психологии, Костромской гос. пед. ин-т им. Н. А. Некрасова; Отв. ред. Е. В. Шорохова. – Кострома, 1986. – С. 7–8.

1987

117. Актуальные вопросы логики, методологии и философии науки / *В. Паниотто, Е. Головаха, Б. Парахонский* // Общественные науки. – 1987. – № 3. – С. 191–198.

118. На секціях «Основи психології» і «Методологічні питання моделювання соціальних процесів...» / *В. І. Паніотто, Є. І. Головаха* // Філософ. думка. – 1987. – № 5. – С. 104–107.

1988

119. Зачем социологу математика: Для ст. шк. возраста / *В. И. Паниотто, В. С. Максименко*. – К.: Рад. шк., 1988. – 222 с.: ил.

120–121. Межгенерационная трудовая мобильность: [Монография] / *В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко, С. Макеев* и др.; АН УССР. Ин-т философии. – К.: Наук. думка, 1988. – 316 с. – **Из зм.:** Имитационная модель трудовой мобильности населения г. Киева («Труд-1») / *В. И. Паниотто, Л. С. Финкель*. – С. 288–305; Прогнозирование процессов трудовой мобильности региона / *В. И. Паниотто, Л. С. Финкель*. – С. 269–288.

122. Почтовый опрос в социологическом исследовании / *В. И. Паниотто, Ю. И. Яковенко*; АН УССР. Ин-т философии; Отв. ред. С. Б. Крымский. – К.: Наук. думка, 1988. – 140 с.

Відгук: *Стукало С.* Якість роботи опитувальної мережі: до постановки проблеми // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 4. – С. 176.

123. Чи потребує демократія регламентації?: (Уроки виборів у радянській соціологічній асоціації): [Інтерв'ю із докт. філос. наук, зав. сектором моделювання соціальних процесів Ін-ту філософії АН УССР *В. І. Паніотто*] / Розм. вів *С. М. Іващенко* // Філософ. думка. – 1988. – № 2. – С. 42–48.

124–128. Опыт моделирования социальных процессов: (Вопр. методол. и методики построения моделей): [Монография] / *В. И. Паниотто, Л. А. Закревская, А. В. Черноволенико* и др.; Отв. ред. *В. И. Паниотто*; АН УССР. Ин-т философии. – К.: Наук. думка, 1989. – 190 с.: ил. – **Из зм.:** Новые информационные технологии в социологических исследованиях / *В. И. Паниотто, С. Л. Налескин, Л. С. Финкель*. – С. 6–16; Перспективное направление моделирования динамики структуры малых групп / *В. И. Паниотто, Л. Д. Бевзенко*. – С. 130–141; Предисловие. – С. 3–5; Применение теории графов в социологии / *В. И. Паниотто, Л. Д. Бевзенко*. – С. 121–129; Специфика имитационного моделирования. – С. 142–147.

129. Анализ структуры межличностных отношений // Математические методы анализа и интерпретация социологических данных / Отв. ред.: *В. Г. Андреевков, Ю. Н. Толстова*; АН СССР. Ин-т социологии. – М.: Наука, 1989. – С. 121–162.

130. Имитационное моделирование динамики социальной структуры / *В. И. Паниотто, Л. С. Финкель* // Математическое моделирование социальных процессов / Отв. за вып. *М. И. Дзиев*; АОН при ЦК КПСС; Учеб. и науч.-исслед. ВЦ АОН при ЦК КПСС; Науч. совет АН СССР по проблеме «Математическое моделирование». – М., 1989. – С. 32–35.

131. Маленькие хитрости демократической процедуры: (О процедуре выборов в Верховный Совет СССР) // Филос. и социол. мысль. – 1989. – № 10. – С. 65–66.

132. Соціологія повинна стати самостійною наукою: Інтерв'ю *В. І. Паніотто* з докт. філос. наук, проф., директором-організатором Ін-ту соціології АН СРСР *В. А. Ядовим* // Філософ. і соціол. думка. – 1989. – № 7. – С. 40–46.

133. Что показал опрос граждан // Аргументы и факты. – 1989. – 28 окт. – 3 нояб. (№ 43). – С. 4.

134. Яких законів про вибори сподіваємося / *В. Паніотто, В. Хмелько* // Рад. Україна. – 1989. – 24 жовт. (№ 244). – С. 3.

135. *Poll shows little support for official draft / *V. Paniotto, V. Khmelko* // News from Ukraine. – 1989. – October (№ 44).

136. *Methods and software for Socio metric Data Analisis // Mathematik und Datenverarbeitung in Den Gessellschaftswissenschaften. – Berlin, 1989.

137. Рец.: [Рецензія] // Філософ. і соціол. думка. – 1989. – № 6. – С. 99–100. – Рец. на кн.: *Кулагин А.С., Карахамян М.А.* Информационно-социологическая служба партийного комитета: роль, возможности, пути создания. – М.: Политиздат, 1987. – 127 с.

138. Ред.: Філософська і соціологічна думка: респуб. наук.-теорет. часопис. – К.: Філософ. і соціол. думка. – 1989–1992.

1989. – № 1–12. – Член ред. кол.

1990. – № 1–12. – Член ред. кол.

1991. – № 1–12. – Член ред. кол.

1992. – № 1–12. – Член ред. кол.

1990

139–157. Социологический справочник / Сост.: *В. И. Паниотто, В. И. Тарасенко, А. И. Вишняк*; Под общ. ред. *В. И. Воловича*. – К.: Политиздат Украины, 1990. – 380 с. Из зм.: Анализ латентно-структурный. – С. 184; Анонимность. – С. 195; Валидность социологической информации. – С. 195; Графики. – С. 202; Измерение. – С. 205; Индекс. – С. 130; Качество социологического исследования. – С. 142; Качество социологической информации. – С. 140; Методы анализа социометрической информации. – С. 220; Методы изучения предпочтений. – С. 225; Методы обработки и анализа социологической информации. – С. 224; Множественные сравнения. – С. 229; Парные сравнения. – С. 253; Правильность социологической информации. – С. 254; Ранжирование. – С. 255; Социограмма. – С. 255; Социометрия. – С. 256; Точность социологической информации. – С. 263; Технические средства сбора информации. – С. 263.

158–159. Экспертные оценки в социологических исследованиях / *В. И. Паниотто, С. Б. Крымский, Б. Б. Жилин* и др.; Отв. ред. *С. Б. Крымский*; АН УССР. Ин-т философии. – К.: Наук. думка, 1990. – 309 с. – **Из зм.:** Метод множественных сравнений. – С. 226–237; Надежность экспертных оценок. – С. 166–190.

160. Социометрический опрос // Методы сбора информации в социологических исследованиях. Кн. 1: Социологический опрос / *В. И. Паниотто, В. Г. Андреенков, В. Д. Войнова* и др.; Отв. ред.: *В. Г. Андреенков, О. М. Маслова*. – М.: Наука, 1990. – С. 183–207.

161. Functions of Computer Simulation in Sociological Research – Kiev's Social Structure Reproduction Process // Computer Aided Sociological Research: Herausgegeben von Klaus Troitzsch und Johannes Gladitz: Chapter 33. – Berlin: Akademie – Verlag, 1990. – P. 445–451.

162. Ред.: Социологические исследования: ежемесячный научный и общественно-политический журнал. – М.: Наука. – 1990–1992.

1990. – № 7–12. – Член ред. кол.

1991. – № 1–12. – Член ред. кол.

1992. – № 1–6. – Член ред. кол.

163. Ред.: Див. № 138.

1991

164. The Ukrainian Movement for Perestroika – «Rukh»: a Sociological Survey // *Soviet Studies*. – 1991. – Vol. 43, No. 1. – P. 177–181.

165. Уклад: Социологический справочник / Сост.: *В. И. Паниотто, В. И. Тарасенко, А. И. Вишняк*; Под общ. ред. *В. И. Воловича*. – К.: Политиздат Украины, 1990. – 382 с.

166. Ред.: Див. № 162.

167. Ред.: Див. № 138.

1992

168. Social Structure and Personality under Conditions of Radical Social Change: A Comparative Study of Poland and Ukraine / *M. L. Kohn, K. M. Slomczynski, K. Janiska, V. Paniotto* etc. // *Power Shifts and Value Changes in the Post Cold War World: Proseedings (Selected Papers) of The Joint Symposium of the International Sociological Association's Recerch Committees: Comparative Sociology and Sociology of Organizations* / Ed. Committee: *H. Mannari, H. K. Nishio, J. Watanuki, K. Azumi*; Kibi International University, Institute of International Relations, Sophia University, and Social Science Research Institute, International Christian University. – 1992. – P. 97–111.

169. *A study of the connection between statistical characteristics of unites and networks / *В. И. Паниотто, А. Горбачик, Л. С. Финкель* // *International conference on Social Science Methodology*. – Trento, 1992.

170. *Social Structure and Personality under Conditions of Radical Social Change: A Comparative Analysis of Poland and Ukraine / *V. Paniotto, M. Kohn* and others / Department of Sociology The Johns Hopkins University // *Working Paper Series*. – 1992. – № 6.

171. Ред.: Див. № 162.

172. Ред.: Социология: методология, методы, математические модели: научный журнал. – М.: РАН. – 1992–2007.

1992. – № 1–4. – Член ред. ради

1993. – № 1–4. – Член ред. ради

1994. – № 1–4. – Член ред. ради

1995. – № 1–4. – Член ред. ради

1996. – № 1–4. – Член ред. ради

1997. – № 1–4. – Член ред. ради

1998. – № 1–4. – Член ред. ради

1999. – № 1–4. – Член ред. ради

2000. – № 1–4. – Член ред. ради

2001. – № 1–4. – Член ред. ради

2002. – № 1–4. – Член ред. ради

2003. – № 1–4. – Член ред. ради
2004. – № 1–4. – Член ред. ради
2005. – № 1–4. – Член ред. ради
2006. – № 1–4. – Член ред. ради
2007. – № 1–3. – Член ред. ради
173. Ред.: Див. № 138.

1993

174. Ред.: Див. № 172.

1994

175. Ред.: Социологический журнал. – М.: РАН. – 1994–1998.
1994. – № 1–4. – Член ред. ради
1995. – № 1–4. – Член ред. ради
1996. – № 1–4. – Член ред. ради
1997. – № 1–4. – Член ред. ради
1998. – № 1–4. – Член ред. ради
176. Ред.: Див. № 172.

1995

177–191. Энциклопедический социологический словарь / РАН. Ин-т соц.-полит. исслед.; Общ. ред. *Г. В. Осипова*. – М., 1995. – 939 с. –
Из зм.: Вес социометрического выбора. – С. 92; Измерение надежности социологической информации. – С. 212–214; Измерение обоснованности (валидности) социологической информации. – С. 214–215; Измерения ошибки. – С. 216; Измерение правильности социологической информации. – С. 215; Измерение точности (устойчивости) социологической информации. – С. 215–216; Индексы социометрические. – С. 220–222; Качество социологического исследования. – С. 267–268; Критерий социометрический. – С. 340–341; Методы социометрические (социометрический тест). – С. 403–404; Обработка данных социометрических. – С. 461–463; Опрос социометрический. – С. 489–490; Подструктура социометрическая. – С. 551–552; Социограмма. – С. 691; Социоматрица. – С. 755–756.

192. Проблеми прогнозування результатів виборів // Україна: людина, суспільство, природа: Тези доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 17–18 січ. 1995 р. / Відп. за вип. *В. Полтавець*; НАУКМА. – К., 1995. – С. 38.

193. Соціальне розширення населення України / *В. Паніотто, В. Хмелько* // Народження ринкової економіки та середнього класу в Україні: Матеріали [конф.], доп., виступи, м. Київ, 15–19 трав. 1995 р. /

Ред.: *Д. Саллівана, В. Шелеста*; Центр міжнар. приват. підприємництва (CIPE); Амер. рада з питань зовнішньої політики (AFPC). – К., 1995. – С. 100–106.

194. *Техніка обробки соціологічної інформації / *В. Паніотто, А. Горбачик* // Основи соціології: Курс лекцій: Ч. III. – 1995.

195. Ред.: Див. № 175.

196. Ред.: Див. № 172.

1996

197. Доходи та витрати домогосподарств України: літо 1995 року: (Інформація про вибіркове оціночне обстеження). – 2-е вид., перероб. і доп. / *В. Паніотто, Г. Науковець, А. Патракова* та ін.; Київ, міжнар. ін-т соціол. – К.: КМІС, 1996. – 63 с.

198. Рівень антисемітизму в Україні // Україна: людина, суспільство, природа: Тези доп. щоріч. наук. конф., м. Київ, 25–26 січ. 1996 р. / Відп. за вип.: *Ю. Л. Зуб, В. К. Маньківський*; НаУКМА. – К., 1996. – С. 58–59.

199. Ред.: Див. № 175.

200. Ред.: Див. № 172.

1997

201. Громадська думка в Україні: весна'97: Опитувальник / *В. Хмелько, Є. Головаха, Н. Паніна* та ін. – К.: КМІС, 1997. – 3 с.

202. Доходи та витрати домогосподарств України: літо 1996 року (інформація про панельне дослідження) / Авт. кол.: *В. Паніотто, Г. Науковець, А. Патракова* та ін.; Заг. ред.: *В. Паніотто, О. Попов, В. Хмелько*. – К.: КМІС, 1997. – 58 с.

203. Кошки глазами социолога // Реклам-клуб. – 1997. – № 6–7. – С. 25.

204. Те саме // День. – 1997. – 15 янв. (№ 4). – С. 12.

205. Социология последнего дня: Победу Кучмы на выборах 1994 года не предсказали потому, что она родилась в последний момент / *В. Паніотто, Е. Попова* // День. – 1997. – 27 дек. (№ 236). – С. 4.

206. Ціна «наївних помилок»: Використання фальсифікованих соціологічних даних небезпечно для політиків втратою орієнтації у соціально-політичному просторі: [Відповідь директора КМІС, докт. філософ. наук *В. І. Паніотто* на запитання газети «День» щодо фальсифікації соціол. дослідж. в ЗМІ] / Підгот. *О. Іванцов* // День. – 1997. – 1 листоп. (№ 199). – С. 5.

207. Ред.: Див. № 175.

208. Ред.: Див. № 172.

209-227. Соціологія: короткий енциклопедичний словник / Уклад.: *В. І. Волович, В. І. Тарасенко, М. В. Захарченко* та ін.; Ред. *В. І. Волович* (заг. ред). – К.: Укр. центр духовн. культури, 1998. – 728 с. – **Із зм.:** Аналіз латентно-структурний / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 17–18; Анонімність / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 27; Валідність соціологічної інформації / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 52–54; Вимірювання / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 63–65; Графіки / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 105–106; Індекс. – С. 201–202; Методи аналізу соціометричної інформації / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 314–316; Методи вивчення преференцій / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 317–318; Опитування анкетне / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 362; Порівняння множинні. – С. 406; Порівняння парні. – С. 406–407; Правильність соціологічної інформації. – С. 414–415; Ранжування. – С. 442–443; Соціограма. – С. 508–509; Соціометрія. – С. 583–585; Технічні засоби збору інформації. – С. 636; Точність соціологічної інформації / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 641–643; Якість соціологічного дослідження / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 695–696; Якість соціологічної інформації / *В. І. Паніотто, Ю. І. Яковенко*. – С. 696–698.

228. Дату собственной политической «смерти» хотят знать не все: И зря. Прогнозы социологов помогают её не только определить, но и отодвинуть. А может, и избежать?: Акция «Дня»: [Виступ *В. І. Паніотто* на «круглому столі» «Социология и выборы: исследования общественного мнения и прогнозирование»] / Подгот. *О. Иванцов, Н. Худяева* // День. – 6 мая (№ 83). – С. 6.

229. Із чим ідять соціологічні прогнози? // День. – 1998. – 21 квіт. (№ 74). – С. 4.

230. Імовірність погромів низька: Однак рівень національної толерантності в Україні знижується: [Інтерв'ю з дир. КМІС, докт. філос. наук *В. І. Паніотто*] / Записав *О. Иванцов* // День. – 1998. – 20 трав. (№ 92). – С. 6.

231. Соціальна структура і особистість за умов радикальних змін: порівняльний аналіз Польщі й України / *В. Паніотто, В. Хмелько, М. Кон* та ін. // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 1998. – № 1–2. – С. 120–137; № 3. – С. 56–74.

232. Poverty in Ukraine (Measurement of poverty, poverty profiles, and coping mechanisms) / *V. Paniotto, N. Kharchenko* // Україна: людина, суспільство, природа: Тези доп. IV міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 22–23 січ. 1998 р. / Відп. за вип. *Ю. Л. Зуб*; Упоряд. *Л. І. Кострова*; НаУКМА. – К., 1998. – С. 162–163.

233. Ред.: Див. № 175.

234. Ред.: Див. № 172.

235. Ред.: Статистика України: наук.-інформ. журнал. – К.: Держкомстат України. – 1998–2007.

1998. – № 1–4. – Член ред. кол.

1999. – № 1–4. – Член ред. кол.

2000. – № 1–4. – Член ред. кол.

2001. – № 1–4. – Член ред. кол.

2002. – № 1–4. – Член ред. кол.

2003. – № 1–4. – Член ред. кол.

2004. – № 1–4. – Член ред. кол.

2005. – № 1–4. – Член ред. кол.

2006. – № 1–4. – Член ред. кол.

2007. – № 1–3. – Член ред. кол.

1999

236. Вітаємо *Валерія Євгеновича Хмелька*! [Лист *В. І. Паніотто*, присвячений 60-річчю від дня народження *Валерія Євгеновича Хмелька*] // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 1999. – № 2. – С. 223–224.

237. XX століття було не найкращим для української інтелігенції: [Відповіді на запитання анкети «Дня» дають викладачі НаУКМА: *С. Іванюк, С. Рябов, В. Горський, В. Паніотто, В. Хмелько*] / Запис. *Н. Трофімова* // День. – 1999. – 31 груд. (№ 244). – С. 25.

238. Соціологічні прогнози протягом виборів / *В. Паніотто, Н. Харченко* // Напередодні. Вибори-99. – К.: Фонд «Укр. вибір», 1999. – С. 64–68.

239. The level of anti-semitism in Ukraine // International Journal of Sociology. – 1999. Vol. 29. – № 3. – P. 66–75.

240. Ред.: Наукові записки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Т. 7: Політологія, соціологія / Ред. кол.: *В. Є. Хмелько* (голова), *В. І. Паніотто, О. І. Погорілий* та ін.; Рец.: *О. В. Павлюк, В. І. Полтавець, Д. М. Щербинський* та ін.; НаУКМА. – Вид. дім «KM Academia», 1999. – 87 с. – Член ред. кол. темат. вип.

241. Ред.: Наукові записки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Т. 11: Соціологія / Ред. кол.: *В. Є. Хмелько, В. І. Паніотто, О. І. Погорілий, В. Л. Оссовський, В. І. Полтавець, О. М. Семашко, В. В. Танчер*; Рец.: *С. О. Макеєв, Є. І. Юловаха*; НаУКМА. – К.: КПВД «Педагогіка», 1999. – 76 с. – Член ред. кол. темат. вип.

242. Ред.: Див. № 172.

243. Ред.: Див. № 235.

2000

244. З'їзд Руху про себе: До Ради колегій Великої ради Руху: (результати соціологічного опитування) // Три дні вересня вісімдесят дев'ятого: Матеріали Установчого з'їзду Народного руху України за перебудову / Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України; Ред. щорічника «Україна. Наука і культура»; Укр. нар. рух. – К.: Ред. щорічника «Україна. Наука і культура»; Рух (Український народний рух), 2000. – С. 491–494.

245. Критерії «недореформ»: конкурувати з чиновниками можуть лише заможні люди: [Бесіда з президентом Міжнар. ін-ту соціології *В. Є. Хмельком* та дир. цього ін-ту *В. І. Паніотто* / Бесіду вели *Л. Івшина, О. Іванцов, В. Зам'ятин* та ін.] // День. – 2000. – 9 груд. (№ 227). – С. 5.

246. Poverty profiles and coping mechanisms in Ukraine / *V. Paniotto, N. Kharchenko* // Poverty in Transition Economies / Ed.: *S. Hutton, G. Redmond*. – Routledge, London; N. Y., 2000. – P. 91–109.

247. The sociological forecasts of presidential elections in Ukraine / *V. Paniotto, N. Kharchenko, O. Popova* / WAPOR-AAPOR 2000 annual conference. – North Caroline, 2000. – Vol. 1. – P. 32–47.

248. Ред.: Див. № 172.

249. Ред.: Див. № 235.

2001

250. Вертикаль «відданості»: Українська бюрократія тримається на своєму приватному інтересі: [Комент. *В. І. Паніотто*, докт. філос. наук, дир. КМІС як експерта газети «День»] / *Н. Трофімова, М. Зубар* // День. – 2001. – 3 лют. (№ 22). – С. 1–2.

251. Коментарі: [Інтерв'ю з докт. філос. наук, дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто* стосовно рівня ксенофобії в Україні і Росії] / Підгот. *Р. Пісоцька, Д. Жиренко* // День. – 2001. – 21 листоп. (№ 200). – С. 3.

252. Коментарі / *Н. Дем'яненко, В. Паніотто, Г. Бутенко* [До ст. *Воли Л.* Розквіт старості] // День. – 2001. – 7 груд. (№ 225). – С. 7.

253. *Майкл Сваффорд* (1947–2001): Пам'яті колеги // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 4. – С. 223–224.

254. Соціологічні дослідження як спосіб контролю результатів виборів та референдумів / *В. І. Паніотто, Н. М. Харченко* // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 1. – С. 155–170.

Відгуки: *Полтораки В., Петров О.* Соціологічний механізм референдуму: проблеми реалізації // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2006. – № 4. – С. 208; *Стоякін В.* Адмінресурс у виборчих кампаніях // День. – 2001. – 9 серп. (№ 141). – С. 1, 4; *Резнік В., Рез-*

нік О. Українська соціологія після 1991 року // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 3. – С. 40.

255. Чи погодилися б ви бути присяжним у суді? : [Інтерв'ю з докт. філос. наук, дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто*] // День. – 2001. – 31 лип. (№ 134). – С. 1. – (Запитання «Дня»).

256. Що таке так зване жлобство? Чи доводилося вам зустрічатися з його проявами у повсякденному житті?: [Інтерв'ю з докт. філос. наук, дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто*] / Підгот. *М. Мазурін* // День. – 2001. – 3 серп. (№ 137). – С. 2, 6. – (Запитання «Дня»).

257. Targeted Social Assistance and Food Consumption // Analysis of Food Consumption in Central and Eastern Europe: Relevance and Empirical Methods / Ed. by: *S. Brosing, M. Hartmann*. – Kiel: Wiss-Vauk, 2001. – Р. 19–33.

258. Ред.: Див. № 172.

259. Ред.: Див. № 235.

2002

260. Динаміка ставлення населення до незалежності України та фактори, що її визначають / *В. Паніотто, В. Хмелько* // Десять років соціально-економічних перетворень в Україні: спроба неупередженої оцінки / Ред. *І. Бураковський*. – К.: «К.І.С.», 2002. – С. 23–28.

261. Запитання «Дня»: [Відповіді на запитання редакції газети «День» щодо фотовиставки до дня народження газети дають: *В. Скомороха, В. Семиноженко, ..., В. Паніотто* та ін.] / *Л. Рябоконь, К. Дядун, В. Денисенко* та ін. // День. – 2002. – 17 вер. (№ 167). – С. 5–6.

262–264. Загальнонаціональні опитування exit poll: парламентські вибори-1998, президентські вибори-1999, парламентські вибори-2002 / Ред. *І. Бекешкіна*. – К.: Заповіт, 2002. – 120 с. – **Із зм.:** Опитування «екзит пол»: історія, розвиток, методологія / *В. Паніотто, В. Мітофські, М. Едельман*. – С. 9–17; Методика і технологія проведення «екзит полів» під час президентських виборів 1999 року / *В. Паніотто, Н. Харченко*. – С. 46–49; Організація, методика і технологія опитування / *В. Паніотто, О. Попова*. – С. 84–88.

265. Пострадянська динаміка українського суспільства в європейському контексті: Загальна дискусія / Брили участь: *Ю. Левада, М. Нуреев, Е. Гелті, В. Паніотто* та ін. // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2002. – № 3. – С. 194.

266. Комент.: Росія любить «сильну руку» й міцну державу: [Щодо рейтингу президента В. Путіна] / *В. Паніотто, С. Марков*] // День. – 2002. – 12 січ. (№ 6). – С. 3.

267. «Рух неприєднання»: [*В. І. Паніотто*, дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології, як експерт газети «День» відповідає на запитання «Що

робити українцям, яким не подобається ні влада, ні опозиція?»] / Підгот.: *Н. Трофімова, І. Кухар, Ю. Кацун* та ін. // *День*. – 2002. – 20 верес. (№ 170). – С. 4.

268. Структурна локалізація та особистість у період трансформації в Польщі й Україні / *В. Паніотто, М. Кон, В. Заборовський* та ін. // *Соціол.: теорія, методи, маркетинг*. – 2002. – № 4. – С. 10–38.

Відгук: *Головаха Є.* Співпраця соціологів України і Польщі: сучасний стан і перспектива // *Соціол.: теорія, методи, маркетинг*. – 2005. – № 1. – С. 6.

269. *Трофімова Н.* До парламенту мають шанси потрапити 9 партій: [*В. І. Паніотто*, ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології, взяв участь у прес-конференції та відповів на запитання щодо формування прогнозних розрахунків відносно голосування електорату] // *День*. – 2002. – 11 січ. (№ 5). – С. 2.

270. *Трофімова Н.* Таємниця респондента: Шість причин, чому помилилися соціологи: [Ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто* про одну з причин помилки соціологів у прогнозуванні виборів] // *День*. – 2002. – 5 квіт. (№ 63). – С. 5.

Відгук: Читач «потіснив» журналістів: ТОП «Дня» за тиждень з 2 по 6 квітня // *День*. – 2002. – 19 квіт. (№ 73). – С. 21.

271. Що можуть і чого не можуть соціологи: [Щодо точності політ-прогнозів] // *День*. – 2002. – 30 трав. (№ 95). – С. 4.

Відгуки: *Мищенко М.* Дослідження впливу інтерв'юера на відповіді респондента: результати методичного експерименту / *Соціол.: теорія, методи, маркетинг*. – 2004. – № 1. – С. 129; *Мищенко М.* Застосування вуличних опитувань у дослідженнях лекторальних орієнтацій // *Соціол.: теорія, методи, маркетинг*. – 2006. – № 1. – С. 88; *Штанько А.* Соціологи і політофіціанти // *День*. – 2002. – 27 черв. (№ 114). – С. 21.

272. Structural Location and Personality During the Transformation of Poland and Ukraine / *V. Paniotto, V. Khmelko, M. Kohn* and other // *Social Psychology Quarterly*. – 2002. – Vol. 65. – No 4. – P. 364–386.

273. Ukraine: Fears and Uncertainty / *V. Paniotto, E. Shiraev* // *Fears in Post-Communist Societies. A Comparative Perspective* / Ed.: *V. Shlapentokh, E. Shiraev*. – Palgrave: N. Y., 2002. – P. 67–80.

274. Ред.: Див. № 172.

275. Ред.: Див. № 235.

2003

276. Динаміка ксенофобії в Україні, 1994–2002 // *Соціол.: теорія, методи, маркетинг*. – 2003. – № 3. – С. 74–92. – Бібліогр.: 7 назв.

Відгук: *Паніна Н.* Щодо застосування шкали соціальної дистанції у дослідженнях національної толерантності в Україні // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2003. – № 4. – С. 32.

277. Острів консолідації: [Інтерв'ю з докт. філос. наук, ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто*] / Підгот. *Ю. Кацун* // День. – 2003. – 25 жовт. (№ 192). – С. 6.

278. Пам'яті *Геннадія Семеновича Батигіна* // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2003. – № 3. – С. 10–11.

279–284. Социологическая энциклопедия / Под общ. ред. *А. Н. Данилова*. – Минск: Беларуская Энцыклапедыя, 2003. – 380 с. – **Із зм.:** Валидность. – С. 41–42; Качество социологического исследования. – С. 134–135; Метод парных сравнений. – С. 554–555; Методы изучения предпочтений. – С. 198; Надежность социологической информации. – С. 216–217; Обработка социологической информации. – С. 229.

285. Социологические исследования как способ контроля результатов выборов и референдумов / *В. Паніотто, Н. Харченко* // Соціол.: методологія, методи, мат. моделі. – 2003. – № 17. – С. 34–56.

286. Стандарти ESOMAR та практика маркетингових досліджень в Україні // Маркетинг в Україні. – 2003. – № 6. – С. 8–9.

287. Sociological Survey as a Tool for Control of the Results of Elections and Referendums / *V. Paniotto, N. Kharchenko* // Ukrainian sociological review 2000–2001. – Kyiv, 2003. – P. 151–169.

288. Ред.: Наукові записки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Т. 21: Соціологічні науки / Заг. редкол.: *В. С. Брюховецький, М. Т. Брик, Н. Г. Антонюк* та ін.; Редкол. темат. вип.: *В. Є. Хмелько, В. І. Паніотто, О. І. Погорілий, В. Л. Оссовський, С. М. Оксамитна, П. В. Кутуєв, О. М. Семашко, В. В. Танчер, В. С. Бондар*; Упоряд. *В. С. Бондар*; НаУКМА. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2003. – 72 с. – Член ред. кол. темат. вип.

289. Ред.: Див. № 172.

290. Ред.: Див. № 235.

2004

291. Статистичний аналіз соціологічних даних / *В. І. Паніотто, В. С. Максименко, Н. М. Харченко*; Київ. міжнар. ін-т соціології. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 269 с.: іл.

292. *Валерію Євгеновичу Хмельку* – 65 // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2004. – № 3. – С. 213–214.

293. Гіпотеза стосовно соціальних механізмів виникнення моногамного статевого кохання // Там само. – 2004. – № 1. – С. 163–170. – Бібліогр.: С. 170.

294. Екзит-пол під час другого туру виборів-2004: перебіг і результати / *В. Паніотто, Н. Харченко* // Нац. безпека і оборона. – 2004. – № 10. – С. 29–31.

295. Інерція недовіри, або «Довіряй, але перевіряй»: [*В. І. Паніотто*, дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології як експерт газети «День» відповідає на запитання: «Чому українське суспільство не дуже довіряє владі? І як повернути довіру?»] / *Д. Жиренко* // День. – 2004. – 25 берез. (№ 53). – С. 1–2.

296. Интегрируя маркетинговые исследования в бизнес: О конгрессе ESOMAR, г. Лиссабон (Португалия), 19–22 сентяб. 2004 г. // Маркетинговые исследования в Украине. – 2004. – № 5. – С. 54–56.

297. Інфляція честі: [Інтерв'ю з ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто* про підсумки виборчих кампаній та різницю в даних екзит-полів] / Бесед. *Р. Кульчинський* // Контракты. – 2004. – 22 нояб. (№ 47). – С. 14–15.

298. Маркетинговая парадигма «новых идей». Стратегия InMind в исследованиях рынка / *В. Паниотто, Е. Житник* // Маркетинговые исследования в Украине. – 2004. – № 6. – С. 32–36.

299. Не треба втягувати соціологів у політику: [Стат. дані] // День. – 2004. – 13 жовт. (№ 184). – С. 4.

Відгук: *Кирієнко У.* Питання до соціології // День. – 2004. – 15 жовт. (№ 186). – С. 4–5.

300. Оцінка похибки // Мукачеве – 2004: ЕКЗИТ-Пол. – К.: Демократичні ініціативи, 2004. – С. 29–36.

Відгук: *Довгич В.* Екзит-пол і його інформаційний супровід // Національний екзит-пол'2004. – К.: Центр «Демократичні ініціативи», 2005. – С. 23.

301. Соціологи прогнозують...: [Комент. ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. Паніотто* результатів соціол. дослідж., проведених 17–27 верес. КМІС та «Соціс»] // Робіт. газ. – 2004. – 14 жовт. (№ 153). – С. 6.

302. Соціологи прогнозують перемогу *Ющенка* вже у першому турі: [Комент. ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто* результатів соціол. дослідж., проведених 17–27 верес. КМІС та «Соціс»] // Чернівці. – 2004. – 15 жовт. (№ 42). – С. 2.

303. Чому різняться рейтинги різних соціологічних центрів, або Ступінь продажності соціологів / *В. Паніотто, В. Хмелько* // Економіст. – 2004. – № 9. – С. 16–17.

304. A study of health, the need for health and social services, and health-related living conditions in Ukraine / *V. Paniotto, A. Martsinkiv, N. Kharchenko* etc. // Health and Well-Being in Transition Societies / Ed.

by *Hannu Valtonen, Anja Noro*. – Finland: Gummerus Printing Saarijarvi, 2004. – P. 84–120.

305. Social structure and personality during the process of radical social change: A Study of Ukraine in Transition / *V. Paniotto, M. Kohn, V. Khmelko, H.-F. Hung* // *Comparative Sociology*. – 2004. – Vol. 3, No 3–4. – P. 239–289.

306. Ukrainian Presidential Elections 2004: Exit Polls and Public Repercussions // *World Association for Public Opinion Research (WAPOR)*. – 2004. – Fourth Quarter. – P. 1, 5.

307. Ред.: Магістеріум. Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Вип. 15: Соціальна робота і охорона здоров'я / Редкол.: *В. С. Брюховецький, В. П. Моренець, М. Т. Брик* та ін.; Редкол. темат. вип.: *В. Л. Осовський, І. М. Грига, В. І. Паніотто* та ін.; Упоряд. *Т. В. Семігіна*; НаУКМА. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 92с. – Член ред. кол. темат. вип.

308. Ред.: Наукові записки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Т. 32: Соціологічні науки / Редкол.: *В. Брюховецький, М. Брик, Н. Антонюк, В. Моренець, В. Горський* та ін.; Редкол. темат. вип.: *В. Осовський, В. Паніотто, О. Погорілий* та ін.; Упоряд. *В. Бондар*; НаУКМА. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 61 с. – Член ред. кол. темат. вип.

309. Ред.: Див. № 172.

310. Ред.: Див. № 235.

2005

311. Мильні бульбашки інтерактивних опитувань: [Стат. дані] // *Дзеркало тижня*. – 2005. – 5–11 листоп. (№ 43). – С. 2.

312. *Навіщо надуваються рейтинги: [Інтерв'ю з ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто*] / Записав *Р. Кульчинський* // *Контракти*. – 2005. – 21 листоп. (№ 47).

313–315. Національний екзит-пол'2004 / Ред. *І. Кучерів*. – К.: Центр «Демократичні ініціативи», 2005. – 196 с. – **Із зм.:** Електоральні переваги великих регіонів та основних демографічних груп виборців у другому турі / *В. Паніотто, М. Міщенко, Н. Харченко*. – С. 117–128; Методика і технологія проведення екзит-полу / *В. Паніотто, Н. Харченко*. – С. 88–109; Смутні роздуми перед екзит-полом, або «Підозрюються всі...» – С. 50–53.

316. Соціальна структура та особистість у процесі радикальних соціальних змін: аналіз України в період трансформацій / *М. Л. Кон, В. Хмелько, В. Паніотто, Г.-Ф. Гунг* // *Соціол.: теорія, методи, маркетинг*. – 2005. – № 3. – С. 24–64.

317. Соціологічне опитування: як воно робиться: [Інтерв'ю з ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціол. *В. І. Паніотто*] / Вела *І. Бекешкіна* //

Опитування громадської думки: посібник для журналістів і політиків. – К.: Фонд «Демократичні ініціативи», 2005. – С. 73–79.

318. Фаворити forever! / *В. Паніотто, О. Попова, Я. Штерн* та ін. // Банківська справа. – 2005. – № 3. – С. 95–96.

319. Epidemiology of Psychiatric and Alcohol Disorders in Ukraine: Findings from the Ukraine World Mental Health Survey / *V. I. Paniotto, E. J. Bromet, S. F. Gluzman* and others // *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*. – 2005. – Vol. 40. – P. 681–690.

320. The impact of the Ukrainian presidential election 2004 on ethnic relations in Ukraine (empirical data statistical analysis) / *V. I. Paniotto, V. S. Maksimenko* // Наукові записки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Т. 46: Соціологічні науки / Заг. редкол.: Відп. ред. *В. Брюховецький* та ін.; Редкол. темат. вип.: *В. Л. Осовський, В. І. Паніотто, О. І. Погорілий* та ін.; НаУКМА. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2005. – С. 10–17.

321. Ukraine: Presidential Elections 2004 and the Orange Revolution: The European Yearbook of Political Campaigning 2004 // *Election Time / European association of political consultants*. – Austria: Print & Art, 2005. – P. 247–267.

322. *Presidential Elections 2004 and the Orange Revolution // *Election time*. – Vienna, 2005.

323. Ред.: Наукові записки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Т. 46: Соціологічні науки / Заг. редкол.: *В. С. Брюховецький, М. Т. Брик, Н. Г. Антонюк* та ін.; Редкол. темат. вип.: *В. Є. Хмелько, В. І. Паніотто, О. І. Погорілий* та ін.; Упоряд. *В. С. Бондар*; НаУКМА. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2005. – 78 с. – Член ред. кол. темат. вип.

324. Ред.: Див. № 172.

325. Ред.: Див. № 235.

2006

326. Уклад.: Англо-український соціологічний словник / Уклад.: *В. Паніотто, Т. Пяковська, Т. Янсон*. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 142 с.

327. Выборы Президента Украины 2004 года и «оранжевая революция» // Час выбора: Европейский ежегодник политических избирательных кампаний 2004 года / Под общ. ред.: *И. Е. Минтусова, С. Б. Радкевича*; Вступ. сл.: *И. Е. Минтусов, С. Б. Радкевич*. – М.: «Права человека», 2006. – С. 246–266.

328. Настоящее и будущее интернет-аудитории Украины / *В. Паніотто, Е. Большов* // Новый маркетинг. – 2006. – № 2. – С. 112–117.

329. Нестерпна легкість журналістських міркувань: як досягти взаєморозуміння між ЗМІ та соціологами: [Відгук на ст. *Валерія Зайцева* «Далекі горизонти *Наталії Паніної*», присвяч. соціологу, у вид. «Грані плюс», 2006, 3 листоп.] // *День*. – 2006. – 8 груд. (№ 215). – С. 5.

Відгук: *Зайцев В.* Моя відповідь *Володимиру Паніотто* // *День*. – 2006. – 15 груд. (№ 220). – С. 19.

330. Організація, методика і технологія опитування / *В. Паніотто, Н. Марченко* // Національний екзит-пол: парламентські вибори 2006. – К.: Центр «Демократичні ініціативи», 2006. – С. 23–36.

331. По кому подзвін // Соціол.: теорія, методи, маркетинг. – 2006. – № 3. – С. 9–12.

332. Экзит-пол против фальсификаций: [Интерв'ю з першим представником в Україні міжнар. асоц. ESOMAR, ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто*] / *К. Прищеп* // *Дело*. – 2006. – 26 янв. (№ 12). – С. 2.

333. Про темпи поширення СНІДу розповість наука: [Розповідь ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто* / Записала *І. Кириченко*] // *Дзеркало тижня*. – 2006. – 15–21 лип. (№ 27). – С. 19.

334. Три смысла семи дней // Газета по-киевски. – 2006. – 1 апр. (№ 73). – С. 3.

335. Ред.: Магістеріум. Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Вип. 25: Соціальна робота і охорона здоров'я / Редкол.: *В. Брюховецький, В. П. Моренець, А. Ф. Бурбан, В. Горський* та ін.; Редкол. темат. вип.: *В. Л. Оссовський, І. М. Грига, В. І. Паніотто* та ін.; Упоряд. *Т. В. Семігіна*; НаУКМА. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2006. – 84 с. – Член ред. кол. темат. вип.

336. Ред.: Наукові записки. Національний університет «Києво-Могилянська академія». – Т. 58: Соціологічні науки / Заг. редкол.: *В. С. Брюховецький, В. П. Моренець, А. Ф. Бурбан, В. С. Горський* та ін.; Редкол. темат. вип.: *В. Л. Оссовський, В. І. Паніотто, В. Є. Хмелько* та ін.; Упоряд.: *В. С. Бондар*; НаУКМА. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2006. – 99 с. – Член ред. кол. темат. вип.

337. Ред.: Див. № 172.

338. Ред.: Див. № 235.

339. Комент.: «Рівень насильства на ґрунті ксенофобії в Україні ще на порядок менший, ніж в інших країнах»: [До статті *Д. Губенка*. Страх чужого: чи є в Україні ксенофобія?] // Без цензури. – 2006. – 9–15 листоп. (№ 45). – С. 6.

2007

340. Владимир Паниотто: «Доверие к экзит-полам в Украине растёт»: [Интерв'ю з ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології, викладачем

Нац. ун-ту «Кієво-Могилян. акад.» *В. Паніотто*] / *И. Гуцуляк* // *Грани плюс*. – 2007. – 29 сент. – 5 окт. (№ 31). – С. 3.

341. *Дуб Е.* Знакомьтесь: экзит-пол! [Ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто* відповідає на запитання «Газеты по-киевски» щодо контролю за роботою інтерв'юерів на виборчих дільницях] // *Газета по-киевски*. – 2007. – 5 октяб. (№ 226).

342. Расширение пространства борьбы: [Интерв'ю з ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто* про перспективи функціонування національної вимірної панелі телеаудиторії] / *ТК* // *Телекритика*. – 2007. – № 5. – С. 70–75.

343. Свобода... рейтингу?: [Интерв'ю з ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто*] / *І. Ведернікова* // *Дзеркало тижня*. – 2007. – 1–8 верес. (№ 32). – С. 2.

344. Ред.: Див. № 172.

345. Ред.: Див. № 235.

Е-РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТ

ПРАЦІ

346. Екзит-пол в Україні – частина політичного процесу / *В. Паніотто, І. Кучерів, М. Міщенко*: [Виступ на прес-конференції 3 вересня 2007 р. щодо проведення екзит-полу'2007] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.dif.org.ua/ua/activity/286/pr030907.vis>. – Загол. з екрану.

347. *Марциновський А.* Яким рейтингам довіряти: політики намагаються використати соціологів: [Відповідь ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто* щодо маніпуляцій соціологічними даними в передвиборчій кампанії на запитання автора «Чи дурають нас цифрами?»] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.gpu.ua/index.php?&id=103035&eid=49>. – Загол. з екрану.

348. Наша аудиторія / *В. Паніотто* [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://intersvoboda.com.ua/audience/>. – Загол. з екрану.

349. Опитування громадської думки в Україні: політичні технології чи барометр суспільства / *В. Паніотто* [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: usps.parlament.org.ua/uploads/docs/Paniotto.ppt. – Загол. з екрану.

350. Памяти *Наталії Паниной*: редеет мое поколение / *В. Паниотто* [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.unlv.edu/centers/cdclv/archives/Tributes/panina.html/>. – Загол. з екрану.

351. Реабілітація соціологов на парламентських виборах / *В. Паніотто* [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.pravda.com.ua/news/2006/4/7/40732.htm>. – Загол. з екрану.

352. Результати екзит-полів: [Пояснення *В. І. Паніотто*, ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології щодо різниці між анонімними дослідженнями і інтерв'ю] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.soskin.info/material.php?pokaz=847>. – Загол. з екрану.

353. Українці нетолерантні до негрів і циганів (соціопитування) / УНІАН: [Дані соціол. дослідж. оприлюднив ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто* на прес-конференції в Києві 9 листоп. 2006 р.] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://observer.sd.org.ua/news.php?id=10580>. – Загол. з екрану.

354. Чи стане Тимошенко прем'єром, а Безсмертний спікером?: Рейтинги від «Української правди»: [Соціолог *В. Паніотто* як експерт про розподіл крісел після виборів 2007 р.] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.igls.com.ua/analytics/1197/>. – Загол. з екрану.

355. The Sociological Forecasts of Presidential Election Results in Ukraine / *V. Paniotto, N.Kharchenko, O. Popova* (the Kiev International Institute of Sociology) [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.socio.ru/epubl.htm>. – Загол. з екрану.

356. Ukraine: Presidential Elections 2004 and the Orange Revolution / *V. Paniotto* [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.kiis.com.ua/index.php?id=4&sp=1&num=18>. – Загол. з екрану.

ПРО В. І. ПАНІОТТО

357. «The War of Figures in Sociological Measuring. Whom and What to Believe?» [Про участь *В. Паніотто*, ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології, проф. Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія» у круглому столі під такою назвою] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://exit-poll.org.ua/en/news/2>. – Загол. з екрану.

358. Бірборди «Кохаймося!» не допомагають / *Прес-служба ВО Свобода: [В. І. Паніотто*, ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології щодо тенденції до зниження народжуваності в країні] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.zhytomyr.vosvoboda.info/dokument000064.html>. – Загол. з екрану.

359. Виступ *Олега Соскіна* на «круглому столі» «Сучасні інструменти та технології президентських виборів-99», м. Київ, 16 липня 1999 року: [Ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології *В. І. Паніотто* про приклади свідомого використання соціології у передвиборних цілях] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://soskin.info/material.php?pokaz=55>. – Загол. з екрану.

360. *Гриценко Г. Андрій Малюк*: «Багатьом вузам “Наука при каві” більш потрібна, ніж Могилянці»: [Про участь *В. І. Паніотто* в проєкті «Наука при каві» на дискусії про кохання в Нац. ун-ті «Києво-Могилянська академія»] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://kava.org.ua/media.html>. – Загол. з екрану.

361. За 2 тижні до виборів соціологи вирішили домовитися про методологію: [*В. І. Паніотто*, ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології про стандартизацію соціологічних досліджень в Україні] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www2.pravda.com.ua/news/2007/9/11/63780.htm>. – Загол. з екрану.

362. Конференція «Клієнти та дослідники: діалог та взаєморозуміння»: [Про участь *В. І. Паніотто*, президента InMind, докт. філос. наук,

віце-президента Укр. асоц. маркетингу, першого нац. представника ESOMAR в Україні, на конференції 18 трав. 2007 р.] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: http://uam.in.ua/ukr/content/nashi_proekti/arhiv_konf/2007_04_10_klient_ta_dosl/index.php. – Загол. з екрану.

363. Кулик А. Ще один консорціум. Тепер – соціологічний: [Про В. І. Паніотто як ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: http://politika.org.ua/politics/2007/10/2/b2.pl?sh=pub_singl&num=382. – Загол. з екрану.

364. Не треба втягувати соціологів у політику: [Стат. дані] // День. – 2004. – 13 жовт. (№ 184). – С. 4.

Цит.: Брут А. Криза і крах української соціології [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://h.ua/story/7398/>. – Загол. з екрану.

365. Розрив між Ющенком і Януковичем менший, ніж в екзит-полі. Йому не радять впадати в ейфорію: [В. І. Паніотто, ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології про соцдослідж. ін-ту] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www2.pravda.com.ua/news/2004/12/23/15148.htm>. – Загол. з екрану.

366. Титиш Г. Майбутнє української соціології: занепад чи розвиток?: [В. І. Паніотто, ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології про проблеми фінансування передвиборчої кампанії 2007 року] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: http://www.kandydat.com.ua/analitika/17_1_05.htm. – Загол. з екрану.

367. Філіпчук І. «Війна цифр у соціологічних вимірах. Кому вірити і чому?»: [Про участь В. І. Паніотто, ген. дир. Київ. міжнар. ін-ту соціології, проф. Нац. ун-ту «Києво-Могилянська академія» у «круглому столі» під такою назвою] [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.dif.org.ua/ua/activity/286/pr110907.vis>. – Загол. з екрану.

ДОДАТОК 1

Неопубліковані наукові праці з особистого архіву В. І. Паніотто

1972

1. Социальная структура Локомотивного депо КО ЮЗЖД: Отчет о социологическом исследовании и рекомендации / В. Ф. Черноволенко, Ю. А. Сикорский, Л. А. Аза, В. А. Поддубный. – 1972. – 0,5 друк. арк.

1973

2. Методология и методика социологического исследования престижа профессии как фактора профориентации: Отчет о социологическом исследовании, метод. материалы / В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко и др. – 1973. – 2,5 друк. арк.

3. Социальная структура и межличностные отношения в коллективе: Отчет о социологическом исследовании / В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко и др. – 1973. – 0,5 друк. арк.

1976

4. Общественный престиж массовых профессий и воспроизводство соц.-профессиональной структуры общества: Отчет о социологическом исследовании / В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко и др. – 1976. – 3 друк. арк.

1979

5. Разработка методов определения социальных средств оптимизации воспроизводства трудовых ресурсов и их рационального распределения: Отчеты о социологическом исследовании / В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко, Л. Д. Оссовский. – 1979. – 7 друк. арк.

1980

6. О повышении престижа профессий и совершенствовании системы профессиональной ориентации : Президиум АН УССР / В. И. Паниотто, И. А. Назимов и др. – 1980. – 0,2 друк. арк.

7. О совершенствовании планирования занятости путем использования социальных показателей: Научный доклад для ЦК КПУ. – 1980. – 0,75 друк. арк.

8. О состоянии социологических исследований в республике: Докладная записка для ЦК КПУ / В. И. Паниотто, В. А. Матусевич. – 1980. – 0,25 друк. арк.

1981

9. Об использовании результатов социологического исследования при разработке и реализации целевой комплексной программы «Труд»: Докладная записка Киевскому горкому КП Украины. – 1981. – 0,5 друк. арк.

1982

10. Об использовании результатов исследования престижа и привлекательности профессий для совершенствования работы по адаптации молодежи в производственных коллективах: Докладная записка отделу науки и учебных заведений ЦК КПУ / В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко и др. – 1982. – 0,2 друк. арк.

11. От внедрения к совместному творчеству работников науки и производства: Материалы к докладной записке в Президиум АН УССР. – 1982. – 0,2 друк. арк.

12. Методика подготовки и проведения социологического исследования с помощью почтового опроса: Докладная записка Гостелерадио УССР / В. И. Паниотто, Ю. И. Яковенко. – 1982. – 0,3 друк. арк.

13. Разработка программы и измерительных процедур исследования динамики трудового поведения: Отчет о социологическом исследовании / В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко, С. А. Макеев. – 3 друк. арк.

1983

14. Методические положения определения составляющих социального эффекта РАСУ УССР: Отчет о научно-исследовательской работе / В. И. Паниотто, В. Е. Хмелько. – 1983. – 1,2 друк. арк.

15. Об использовании социальной информации для планирования воспроизводства рабочей силы региона и промышленных предприятий: Докладная записка в Госкомтруд УССР / В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволенко, В. Е. Хмелько. – 1983. – 0,2 друк. арк.

16. О перспективах создания республиканской социологической службы: Докладная записка в Президиум АН УССР. – 1983. – 0,2 друк. арк.

1984

17. Отчет о выполнении работы по осуществлению авторского надзора за внедрением «Методики социальной эффективности РАСУ УССР»: Отчет для Госплана УССР. – 1984. – 0,7 друк. арк.

1985

18. Некоторые социально-психологические последствия и проблемы внедрения бригадного подряда в строительстве: Докладная записка в Киевский обком КПУ / В. И. Паниотто, В. Н. Тарасенко. – 1985. – 0,7 друк. арк.

19. Новые информационные технологии в социальных науках как важный резерв повышения эффективности социального управления: Информационная записка в Президиум АН УССР. – 1985. – 0,2 друк. арк.

20. О повышении эффективности социологических исследований в республике: Докладная записка в ЦК КПУ / В. И. Паниотто, В. Ф. Черноволонко, В. А. Матусевич и др. – 1985. – 0,15 друк. арк.

21. О результатах пилотажного экспертного опроса по теме «Условия обеспечения эффективности марксистско-ленинского образования»: Докладная записка в ЦК КПУ / В. И. Паниотто, Р. И. Ленчовский. – 1985. – 0,7 друк. арк.

22. Отчет о проведении пилотажного экспертного опроса по теме «Условия обеспечения эффективности маркс.-ленинского образования»: Отчет для Дома политпроса ЦК КПУ / В. И. Паниотто, Р. И. Ленчовский, Н. Н. Чурилов. – 1985. – 2,5 друк. арк.

23. Предложения о создании общесоюзной системы массовых опросов населения на базе почтовой службы страны: Докладная записка во Всесоюзный центр по изучению общественного мнения / В. И. Паниотто, Ю. Ф. Корнев, Ю. И. Яковенко. – 0,2 друк. арк.

24. Совершенствование социально-психологического климата трудового коллектива УКРПТ КИГидроспецстрой на основе повышения эффективности социалистического соревнования: Отчет о научно-исследовательской работе. Тема № 846. Номер гос. регистрации 0181.4014845 / В. И. Паниотто, С. В. Матяш. – 1985. – 1,6 друк. арк.

1987

25. Результативность идеологической работы в Украинской ССР: Программа исследования для Дома политпроса ЦК КПУ / В. И. Паниотто, Р. И. Ленчовский, В. Е. Хмелько. – 1987. – 1,5 друк. арк.

1995

26. Аналіз соціологічних даних на комп'ютері / В. Паніотто, А. Горбачик. – 1995. – 18 друк. арк.

27. Українсько-російсько-англійський соціологічний словник / В. Паніотто, Т. Панчук. – 1995.

1998

28. Social assessment of coal industry restructuring in Ukraine: mitigating adverse social impacts. – Report for World Bank. – KIIS, 1998.

ДОДАТОК 2

*Кандидатські дисертації, написані та захищені
під керівництвом проф. В. І. Паніотто*

1. Яковенко Ю. И. Почтовый опрос: применение в социологических исследованиях и пути совершенствования: Автореф. дис. ... канд. филос. наук: (09.00.09) / АН УССР, Ин-т философии. – К., 1984. – 24 с.¹

2. Налескин С. Л. Имитационное моделирование воспроизводства ценностных ориентаций: (На материалах социол. исслед. населения г. Киева): Автореф. дис. ... канд. филос. наук: (09.00.09) / АН УССР, Ин-т философии. – К., 1989. – 14 с.

3. Свеженцева Ю. О. Структуральний аналіз в соціології: Автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.01 / Харківський ун-т. – Х., 1995. – 23 с.

4. Харченко Н. М. Методика вимірювання та досвід аналізу бідності в сучасній Україні: Автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.02 / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2001. – 19 с.²

5. Потабенко М. В. Структура і динаміка ставлення населення України до екологічних проблем: Автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.03 / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2004. – 20 с.

¹ спільно з М. Поповичем.

² спільно з М. Захарченком.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Андреев Э. В. 71
Андреева Г. М. 81
Андреенков В. Г. 2, 111, 129, 160
Антонюк Н. Г. 288, 308, 323
Батигіна Г. С. 278
Бевзенко Л. Д. 116, 124–128
Бекешкіна І. 262–264, 317
Бельмесова Н. Е. 2
Білосвіт К. Д. 67
Бодалева А. А. 81
Бойченко І. В. 66
Большов Е. 328
Бондар В. С. 288, 308, 323, 336
Брик М. Т. 288, 307, 308, 323
Брут А. 364
Брюховецький В. С. 7, 288, 307, 308, 320, 323, 335, 336
Булатов М. О. 66
Бураковський І. 260
Бурбан А. Ф. 335, 336
Бутенко Г. 252
Ведерникова І. 44, 343
Вишняк А. ІІ. 106–108, 139–157, 165
Войнова В. Д. 160
Воллі Л. 252
Волович В. І. (В. ІІ.) 11, 139–157, 165, 209–227
Галант Г. Н. 87
Гвишиани Д. М. 5
Гелпі Е. 265
Головаха Є. І. (Е. ІІ.) 50, 117, 118, 201, 241, 268
Головаха І. П. 66
Горбачик А. 169, 194
Горський В. 237, 308, 335, 336
Грига І. М. 307, 335
Гриценко Г. 360
Губенко Д. 45, 339
Гунг Г.-Ф. 316
Гуцуляк ІІ. 340
Данилина Л. Н. 81
Данилов А. Н. 26, 279–284
Дем'яненко Н. 252
Денисенко В. 261
Джонсон А. Г. 27
Довгич В. 300
Докторов Б. З. 90, 92
Дуб Е. 340
Дәліев М. ІІ. 130
Дядун К. 261
Едельман М. 262–264
Жилин Б. Б. 158–159
Жиренко Д. 251, 295
Житник Е. 298
Заборовський В. 268
Зайцев В. 50, 329
Закревская Л. А. 124–128
Зам'ятін В. 245
Захарченко М. В. 11, 209–227
Зборовський Г. Е. 99
Злазь С. 38
Зуб Ю. Л. 198, 232
Зубар М. 250
Іванцов О. (Іванцов) 206, 228, 230, 245
Іванюк С. 237
Іващенко О. 14
Іващенко С. М. 123
Івшина Л. 245
Ісаєв В. 28
Канигин Ю. О. 96
Карахамян М. А. 137
Кацун Ю. 267, 277
Кириченко І. 39, 40, 333

- Кириєнко У. 299
 Коваліско Н. 46
 Кон М. Л. 231, 268, 316 (*див. також*
 Kohn L. M.)
 Коренев Ю. Ф. 114
 Коржова Э. М. 5
 Косолапов М. 54, 111
 Кострова Л. І. 232
 Кріт З. 55
 Крымский С. Б. 3, 122, 158–159
 Крыштановский А. О. 2
 Кулагин А. С. 137
 Кулик А. 363
 Кульчинський Р. 297, 312
 Кутуєв П. В. 288
 Кухар І. 18, 267
 Кучерів І. 313–315, 346
 Лапин Н. І. 5
 Левада Ю. 265
 Ленчовський Р. 49
 Лысенко О. 41
 Мазурін М. 256
 Макеев С. О. (Макеев С. А.) 106–108,
 120–121, 241
 Максименко В. С. 64, 90, 119, 291
 (*див. також* Maksimenko V. S.)
 Малюк А. 360
 Маньківський В. К. 198
 Марков С. 266
 Марциновський А. 19, 347
 Марченко Н. 330
 Марченко Ю. 32, 47, 56а
 Маслова О. М. 111, 160
 Матусевич В. А. 72
 Мельник Н. 20
 Миколук О. 56
 Минтусов И. Е. 327
 Мітофські В. 262–264
 Міщенко М. 271, 313–315, 346
 Моин В. Б. 111
 Моренець В. П. 307, 308, 335, 336
 Мотлях П. 4
 Налескин С. Л. 124–128
 Науковець Г. 197, 202
 Наумова Н. Ф. 5
 Нуреев М. 265
 Оксамитна С. М. 51, 288
 Орлова Т. 25
 Осипов Г. В. 1, 9, 10, 177–191
 Осовський В. Л. 51, 73–79, 95, 241,
 288, 307, 308, 320, 335, 336
 Павлюк О. В. 240
 Павлюх В. Л. 7
 Паніна Н. (Панина) 201, 276, 329, 350
 Парахонский Б. 117
 Патракова А. 197, 202
 Перегуда Е. 33
 Петров О. 254
 Підвисоцький Р. 29
 Піддубний В. А. 65
 Пісоцька Р. 251
 Піча В. М. 22
 Піча Ю. В. 22
 Повещенко Г. 16
 Погорілий О. І. 240, 241, 288, 308,
 320, 323
 Полохало В. 44
 Полтавець В. І. 192, 240, 241
 Полторац В. 254
 Попов О. 202
 Попова О. (Е.) 205, 262–264, 318 (*див.*
 також Porova O.)
 Прищепа К. 332
 Пяковська Т. 326
 Радкевич С. Б. 327
 Резнік В. 254
 Резнік О. 254
 Росич П. 42
 Рукавишников В. О. 89, 99
 Рябов С. 237
 Рябоконь Л. 261
 Рябушкин Т. В. 86
 Салливан Д. 193
 Сваффорд М. 253
 Семашко О. М. 241, 288
 Семигіна Т. В. 307, 335
 Семиноженко В. 261
 Сікорський Ю. А. 65
 Скомороха В. 261
 Соболев Є. 34
 Сороко Э. М. 110
 Соскін О. 359
 Стоякін В. 254
 Стройкина С. А. 111
 Стукало С. 122
 Танчер В. В. 241, 288

- Тарасенко В. И. (В. I.) 11, 106–108, 139–157, 165, 209–227
Телемко О. 32, 47, 56a
Тертычный А. 29
Титиш Г. 366
Толстова Ю. Н. 129
Тоффлер Е. 29
Трофімова Н. 13, 23, 24, 30, 36, 237, 250, 267, 269, 270
Фесенко В. 36
Филиппов Ф. Р. 73–79
Финкель Л. С. (Фінкель) 16, 88, 115, 120–121, 124–128, 130, 169
Філіпчук І. 367
Харченко Н. М. 238, 254, 262–264, 285, 291, 294, 313–315 (див. також Kharchenko N.)
Хмелько В. Є. (В. Е.) 16, 29, 48, 49, 51, 94, 96, 134, 193, 201, 202, 231, 236, 237, 240, 241, 245, 260, 288, 292, 303, 316, 323, 336 (див. також Khmelko V.)
Хома Н. М. 22
Хоронжий А. 29
Худяева Н. 228
Чеховий Ю. 16
Чорноволенко В. П. (Черноволенко В. Ф.) 73–79, 95, 97, 106–108, 120–121, 124–128
Чурилов Н. Н. 99
Шелест В. 193
Шинкарук В. І. 61
Шлаєн О. 17
Шорохова Е. В. 116
Штанько А. 271
Штерн Я. 318
Шульга К. В. 100–104
Щербинський Д. М. 240
Ющенко В. 33
Ядов В. А. 132
Яковенко Ю. И. 3, 80, 83, 84, 114, 116, 122, 209–227
Янсон Т. 326
Azumi K. 168
Bromet E. J. 319
Broising S. 257
Chernysh N. 8
Gluzman S. F. 319
Hartmann M. 257
Hung H.-F. 305
Hutton S. 246
Janiska K. 168
Kharchenko N. 232, 246, 247, 287, 304, 355
Khmelko V. 135, 272, 305
Kohn M. L. 168, 170, 272, 305
Krajňáková E. 111
Maksimenko V. S. 320
Mannari H. 168
Marples D. 6
Martsinkiv A. 304
Nishio H. K. 168
Noro A. 304
Popova O. 247, 355
Redmond G. 246
Shiraev E. 273
Shlapentokh V. 273
Slomczynski K. M. 168
Struk D. H. 8
Valtonen H. 304
Watanuki J. 168

ЗМІСТ

Від укладача.....	3
Інтерв'ю Володимира Паніотто Роману Ленчовському.....	5
Володимирові Паніотто – 60!	24
Володимир Ілліч Паніотто. Основні дати життя і діяльності.....	28
Публікації про В. І. Паніотто	30
Хронологічний показчик друкованих праць Володимира Ілліча Паніотто.....	38
Е-ресурси Інтернет	61
Праці.....	61
Про В. І. Паніотто	62
Додаток 1. Неопубліковані наукові праці з особистого архіву В. І. Паніотто	64
Додаток 2. Кандидатські дисертації, написані та захищені під керівництвом проф. В. І. Паніотто.....	68
Іменний показчик	69

CONTENTS

Foreword from the compiler.....	3
Interview of Roman Lenchovskyi with Volodymyr Paniotto.....	5
Volodymyr Paniotto is 60.....	24
Volodymyr Illich Paniotto. The main dates of life and activities.....	28
Publications about V. I. Paniotto	30
Chronological index. Volodymyr Illich Paniotto's printed works.....	38
E-Resourcers Internet	61
Works	61
About V. I. Paniotto.....	62
Appendix 1. Unpublished scientific works from personal archives of V. I. Paniotto	64
Appendix 2. Candidate dissertations, done and defended under professor Paniotto's supervision.....	68
Name index	69

Наукове видання

Серія «Вчені НаУКМА»

Випуск 17

ВОЛОДИМИР ІЛЛІЧ ПАНІОТТО

Біобібліографічний показник

Редактор *С. П. Залозна*
Художнє оформлення *В. Ю. Легкого*
Комп'ютерна верстка *М. С. Черноморд*
Коректор *О. О. Челішева*

Підписано до друку 11.12.2007. Формат 60 × 84 ¹/₁₆.
Папір офсетний № 1. Друк офсетний.
Гарнітура PetersburgС. Ум. друк. арк. 4.48.
Наклад 300 прим. Зам. № 7-164.

Видавничий дім «Києво-Могилянська академія»
Свідоцтво про реєстрацію № 1801 від 24.05.2004 р.

Адреса видавництва та друкарні:
04070, Київ, Конtrakтова пл., 4.
Тел./факс: (044) 425-60-92, 425-35-66.
Е-mail: phouse@ukma.kiev.ua
<http://www.publish-ukma.kiev.ua/ua>